

ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΙΣΟΤΗΤΑΣ (ΚΕΘΙ)

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΠΙΜΟΡΦΟΥΜΕΝΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΠΙΜΟΡΦΟΥΜΕΝΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ

Για μια εκπαίδευση ίσων ευκαιριών για όλους και όλες...

ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΙΣΟΤΗΤΑΣ (ΚΕΘΙ)

• **ΑΘΗΝΑ:** Χ. Τρικούπη 51 & Βαλτετσίου, 106 81 Αθήνα. Τηλ: 210 3898000, Fax: 210 3898079, e-mail: kethi@kethi.gr
• **ΕΔΡΑ:** Μουσαίου 2, 105 55 Πλάκα. Τηλ: 210 3259600 • **ΒΟΛΟΣ:** Αναλήψεως 170, 382 21 Βόλος. Τηλ: 24210 78218-9, Fax: 24210 78219, e-mail: info@volos.kethi.gr • **ΗΡΑΚΛΕΙΟ:** Θησέως 18Α, 712 01 Ηράκλειο. Τηλ: 2810 341387, 2810 333202, Fax: 2810 343778, e-mail: info@iraklio.kethi.gr • **ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ:** Συγγρού 30, 546 30 Θεσσαλονίκη. Τηλ: 2310 517959, 2310 523511, Fax: 2310 524071, e-mail: info@thes.kethi.gr • **ΚΟΜΟΤΗΝΗ:** Στίλπωνος Κυριακίδη 15, 691 00 Κομοτηνή. Τηλ: 25310 84589, Fax: 25310 84589, e-mail: syy_komotini@otenet.gr • **ΠΑΤΡΑ:** Κανακάρη 101Β, 262 21 Πάτρα. Τηλ: 2610 620059, Fax: 2610 620803, e-mail: info@patra.kethi.gr • **ΠΡΕΒΕΖΑ:** Λόρδου Βύρωνα 5, 481 00 Πρέβεζα. Τηλ: 26820 89217, Fax: 26820 89214, e-mail: syy@preveza.kethi.gr

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΚΟΡΩΝΑΙΟΥ

ΕΠΕΑΕΚ II - ΑΞΟΝΑΣ 4 - ΜΕΤΡΟ 4.1 - ΕΝΕΡΓΕΙΑ 4.1.1 - ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΡΑΞΗΣ 4.1.1.α
ΕΡΓΟ: «ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ & ΠΑΡΕΜΒΑΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ»

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΠΙΜΟΡΦΟΥΜΕΝΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ

Για μια εκπαίδευση ίσων ευκαιριών για όλους και όλες...

Επιστημονική Επιμέλεια:
ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΚΟΡΩΝΑΙΟΥ

**«Ασκήσεις Ευαισθητοποίησης Επιμορφούμενων Εκπαιδευτικών.
Για μια εκπαίδευση ίσων ευκαιριών για όλους και όλες...»**

Συγγραφέας: **Αλεξάνδρα Κορωναίου**
*Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Κοινωνιολογίας,
Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών & Πολιτικών Επιστημών*

Συντονίστρια Έκδοσης: **Ματίνα Χ. Παπαγιαννοπούλου**
Σχεδιασμός - Παραγωγή: **Ελληνικά Γράμματα Α.Ε.**

Αθήνα, Απρίλιος 2007
Σχήμα: 19x19 Σελίδες: 88

Απαγορεύεται η αναπαραγωγή οποιουδήποτε τμήματος αυτού του βιβλίου, που καλύπτεται από δικαιώματα (copyright), ή η χρήση του σε οποιαδήποτε μορφή, χωρίς τη γραπτή άδεια του Κέντρου Ερευνών για Θέματα Ισότητας (ΚΕΘΙ)

ISBN: 978-960-89655-2-2

Γ΄ ΚΠΣ, ΕΠΕΑΕΚ II, Άξονας 4, Μέτρο 4.1, Ενέργεια 4.1.1

Κατηγορία Πράξης 4.1.1α:

«Ευαισθητοποίηση Εκπαιδευτικών και Παρεμβατικά Προγράμματα
για την Προώθηση της Ισότητας των Φύλων»

Έργο συγχρηματοδοτούμενο 80% (κατά ανώτατο όριο) από το Ευρωπαϊκό
Κοινωνικό Ταμείο και 20% από εθνικούς πόρους

Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (ΚΕΘΙ)

Έδρα: Μουσαίου 2, 105 55 Πλάκα, τηλ.: 210 3259600, fax: 210 3259640

E-mail: kethi@kethi.gr

www.kethi.gr

Περιεχόμενα

Προλεγόμενα	5
Πρόλογος	7
Εισαγωγή	9
Σύντομο λεξικό όρων	11
Ενότητα I	
Σχολείο και σχολικές επιδόσεις – Επαγγελματικές επιλογές και επιλογές ζωής	13
Ενότητα II	
Έρωτας, γάμος, οικογενειακή ζωή, οικιακές εργασίες	51
Ενότητα III	
Φύλο και δραστηριότητες του ελεύθερου χρόνου	65
Ενότητα IV	
Κοινωνικά στερεότυπα των φύλων και Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας	75

Το εγχειρίδιο αυτό εκπονήθηκε στο πλαίσιο του Έργου «**Ευαισθητοποίηση Εκπαιδευτικών και Παρεμβατικά Προγράμματα για την προώθηση της Ισότητας των φύλων**» (Κατηγορία Πράξης 4.1.1.α) του ΕΠΕΑΕΚ II.

Στόχος του εν λόγω Έργου –η υλοποίηση του οποίου ξεκίνησε από το 2002 και συνεχίζεται μέχρι το 2008– είναι η προώθηση της Ισότητας των Φύλων στους/τις μαθητές/τριες των σχολικών μονάδων της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και τους/τις σπουδαστές/τριες των Δομών Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης, με την εισαγωγή του σχετικού προβληματισμού στη σχολική διαδικασία και την υλοποίηση Παρεμβατικών Προγραμμάτων από τις σχολικές μονάδες. Έχει ως Φορέα υλοποίησής του το ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΙΣΟΤΗΤΑΣ (ΚΕΘΙ), το οποίο εποπτεύεται από τη Γενική Γραμματεία Ισότητας του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και υλοποιείται σε συνεργασία με την αρμόδια Διεύθυνση Συμβουλευτικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού και Εκπαιδευτικών Δραστηριοτήτων (ΔΣΕΠΕΔ) του ΥΠΕΠΘ.

Για την επίτευξη του κεντρικού στόχου του έργου κρίνεται απαραίτητη η ευαισθητοποίηση των εκπαιδευτικών –ανδρών και γυναικών– μέσω επιμορφωτικών προγραμμάτων ώστε, αφού εντοπίζουν τα στερεότυπα του φύλου, την ανισότητα και τις διακρίσεις στο εκπαιδευτικό σύστημα, να μπορούν να παρεμβαίνουν αναπτύσσοντας επιστημονικό λόγο και καλές πρακτικές στο πλαίσιο του σχολικού προγράμματος. Βασικός του, επίσης, στόχος είναι να αποδεχτούν οι μαθητές/τριες της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης την ισότητα των φύλων, να συνειδητοποιήσουν τις πατριαρχικές δομές της κοινωνίας παλαιότερων εποχών και να τις συγκρίνουν με τις σύγχρονες, να διαπιστώσουν τη θέση της σύγχρονης γυναίκας και τις μορφές έμφυλης ανισότητας στη σύγχρονη κοινωνία.

Μέσω της συμμετοχής στο πρόγραμμα αυτό τόσο των εκπαιδευτικών, όσο και των μαθητών και των μαθητριών δίνεται η δυνατότητα προβληματισμού και επανεξέτασης παγιωμένων στερεοτυπικών αντιλήψεων για τις σχέσεις των φύλων, ενώ ταυτόχρονα αναγνωρίζουν την αρχή της ισότητας των φύλων, ως απαραίτητο συστατικό της δημοκρατίας και της πνευματικής και πολιτιστικής ανάπτυξης. Παράλληλα, δίνεται η δυνατότητα στους μαθητές και τις μαθήτριες της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης να κατανοήσουν ότι το φύλο δεν πρέπει να καθορίζει την επαγγελματική τους σταδιοδρομία και να πειστούν ότι το μέλλον ανήκει σε μια αγορά εργασίας, όπου τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις διαμορφώνονται ανεξάρτητα από τα φύλα, ώστε στις νέες γενιές να υπάρξει ισοκατανομή των οικογενειακών υποχρεώσεων των δύο φύλων. Επίσης, εκτός από την ευαισθητοποίηση των εκπαιδευτικών και των εκπαιδευομένων, στόχος είναι και η έμμεση ευαισθητοποίηση των γονέων, της υπόλοιπης σχολικής κοινότητας, καθώς και της τοπικής κοινωνίας, έτσι ώστε να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα του έργου και των μελλοντικών επιδράσεων του στην ευρύτερη κοινωνία.

Το Εγχειρίδιο αυτό αποτελεί ένα μεθοδολογικό εργαλείο, το οποίο περιλαμβάνει ασκήσεις με στόχο τη συνειδητοποίηση των κυρίαρχων αναπαραστάσεων και των στερεοτύπων των φύλων, όπως αυτά διαμορφώνονται στο πλαίσιο του οικογενειακού, κοινωνικού και σχολικού περιβάλλοντος, ενώ παράλληλα προτείνει κάποια «εργαλεία» σκέψης που θίγουν την ανισότητα των φύλων, παρουσιάζουν όμως και μια ελπίδα για την υπέρβασή τους..

Για την εκπόνηση του εν λόγω Εγχειριδίου θα ήθελα να ευχαριστήσω την Αναπλ. Καθηγήτρια Κοινωνιολογίας στο Πάντειο Πανεπιστήμιο κα Α. Κορωναίου. Επίσης, θα ήθελα να ευχαριστήσω την Υπεύθυνη Έργου κα Όπη Βλαχογιάννη, καθώς και τη Γενική Συντονίστρια του Έργου κα Μαρία Κατσαμάγκου, η συμβολή των οποίων ήταν καθοριστική για την επιτυχή έκδοση του Εγχειριδίου αυτού.

Μερόπη Καλδή
Πρόεδρος ΔΣ ΚΕΘΙ

Πρόλογος

Το εγχειρίδιο αυτό διαμορφώθηκε στο πλαίσιο του Προγράμματος ΕΠΕΑΕΚ II (2000-2006) με τίτλο «Ευαισθητοποίηση Εκπαιδευτικών και Παρεμβατικά Προγράμματα για την Προώθηση της Ισότητας των Φύλων».

Πρόκειται για ένα από τα ποικίλα μεθοδολογικά εργαλεία που διαμορφώνουν τα μέλη της Επιστημονικής Επιτροπής και οι συνεργάτες/τριές τους στο πλαίσιο του Προγράμματος για την ευαισθητοποίηση των εκπαιδευτικών σε θέματα ισότητας των φύλων στην εκπαίδευση, την εργασία, την κοινωνία.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω την Επιστημονική Επιτροπή για τη βοήθειά της στην εκπόνηση αυτού του εγχειριδίου. Ιδιαίτερα ευχαριστώ την Καλλιόπη Δημητρούλη, την Άννα Τικταπανίδου και τις επιμορφώτριες Φρύνη Δήμου, Βίκυ Κάντα, Ματίνα Καλύβεζα, Ντίνα Κούλια, Τζούλη Φραγκούλη, Κατερίνα Λασηθιωτάκη, Μαρία Κουφιώτη και Ξανθίππη Φουλίδη. Χωρίς τη δική τους συμβολή το εγχειρίδιο αυτό δε θα είχε ολοκληρωθεί.

Αλεξάνδρα Κορωναίου
Αναπλ. Καθηγήτρια Κοινωνιολογίας
Πάντειο Πανεπιστήμιο

Εισαγωγή

Το συγκεκριμένο έντυπο έχει «παιδαγωγικό» χαρακτήρα και επιδιώκει την προώθηση της ισότητας των φύλων στην καθημερινή εκπαιδευτική πράξη, αλλά και ευρύτερα στην εργασιακή και κοινωνική ζωή.

Πρόκειται για ένα «εργαλείο ευαισθητοποίησης», το οποίο απευθύνεται σε εκπαιδευτικούς της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης. Ωστόσο, το υλικό που προτείνεται μπορεί να χρησιμοποιηθεί, με τις αναγκαίες προσαρμογές, για την ευαισθητοποίηση των μαθητών, των γονέων και όλων εκείνων που, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, εμπλέκονται στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Η προσπάθεια αυτή εντάσσεται στο πλαίσιο μιας ευρύτερης εκπαιδευτικής πολιτικής, που στόχο έχει τον περιορισμό των ανισοτήτων και των διακρίσεων στο σχολείο. Αυτό σημαίνει ότι, αν η εκπαίδευση είναι προσανατολισμένη στην ισότητα ευκαιριών για όλους τους μαθητές και όλες τις μαθήτριες, οφείλει να θέτει διαρκώς ερωτήματα και να αξιώνει απαντήσεις που αφορούν ή παραπέμπουν στις απαρχές της κοινωνικής κατασκευής των αντρικών και γυναικείων ρόλων.

Στο πλαίσιο του παραπάνω στόχου έχει βαρύνουσα σημασία η ανίχνευση των κοινωνικών αναπαραστάσεων και στερεοτύπων των φύλων, η διατήρηση των οποίων συμβάλλει καθοριστικά στην παραγωγή και αναπαραγωγή των ανισοτήτων.

Σχετικά με το ζήτημα αυτό, πολλοί είναι εκείνοι που αμφισβητούν την ύπαρξη ανισοτήτων σε βάρος των κοριτσιών στην εκπαίδευση, προβάλλοντας ως βασικό επιχειρήμα τις σχετικά υψηλές επιδόσεις και τη μεγάλη συμμετοχή των κοριτσιών στη δευτεροβάθμια και στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, καθώς και (πρόσφατα) σε ορισμένους κλάδους της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Ωστόσο, παρά και ενάντια στις σημαντικές προόδους των κοριτσιών στην εκπαίδευση, οι ανισότητες είναι εμφανείς και προκλητικές στην επαγγελματική πορεία των

γυναικών, η οποία εξακολουθεί να σημαδεύεται από τη μικρή εκπροσώπηση των γυναικών σε επαγγέλματα που απαιτούν υψηλή εξειδίκευση, προσδίδουν κύρος, εξασφαλίζουν ικανοποιητικές αμοιβές κ.λπ. Η άνιση αντιμετώπιση των δύο φύλων στον επαγγελματικό χώρο εντείνεται ακόμη περισσότερο σε περιόδους κρίσης της εργασίας και ανόδου της ανεργίας (οι γυναίκες είναι άλλωστε τα πρώτα θύματα) στις σύγχρονες κοινωνίες, οι οποίες, καθώς εξελίσσονται με εντατικούς ρυθμούς, γίνονται όλο και πιο ανταγωνιστικές.

Ο ρόλος του σχολείου και των εκπαιδευτικών στην προσπάθεια περιορισμού των ανισοτήτων ανάμεσα στα φύλα είναι καθοριστικός.

Πρόκειται για μια προσπάθεια συνειδητοποίησης και αναστοχασμού με αντικείμενο τις κυρίαρχες αναπαραστάσεις και τα στερεότυπα των φύλων, όπως αυτά διαμορφώνονται στο πλαίσιο του οικογενειακού, κοινωνικού και σχολικού περιβάλλοντος των νέων και αφορούν, σε τελική ανάλυση, στη θέση των ανδρών και των γυναικών στις κοινωνίες του μέλλοντος.

Η αποτελεσματικότητα ενός τέτοιου εγχειρήματος εξαρτάται, σε μεγάλο βαθμό, από την εμπλοκή των εκπαιδευτικών όλων των ειδικοτήτων σε μια ενεργητική προσπάθεια αλλαγής των στάσεων απέναντι στα φύλα. Οι ασκήσεις και οι πληροφορίες που ακολουθούν έχουν στόχο να διευκολύνουν την προσπάθεια αυτή, προτείνοντας κάποια «εργαλεία» σκέψης (και δράσης) που έχουν ως άξονα τις ανισότητες των φύλων και ως προοπτική και όραμα την υπέρβασή τους.

Σημείωση για τις ασκήσεις...

Είναι σημαντικό να γίνονται κατανοητοί οι όροι που αναφέρονται στις ασκήσεις και να χρησιμοποιείται ένα κοινό λεξιλόγιο από όλους και όλες. Για τούτο παραθέτουμε ένα σύντομο γλωσσάρι/λεξικό που διευκρινίζει τους σημαντικότερους όρους.

Σύντομο λεξικό όρων

(Από το *Λεξικό Κοινωνικών Επιστημών* της Madeleine Grawitz, εκδ. Dalloz, Παρίσι 1986)

- **Διακρίσεις** (από το λατινικό όρο *discriminatio*: διαχωρίζω)

Διαχωρισμοί που γίνονται σε βάρος ατόμων ή ομάδων που ξεχωρίζουν για κάποια ιδιαίτερα γνωρίσματά τους και έχουν ως συνέπεια ανισότητες και αποκλεισμό. Ενισχύονται από τα έθιμα και την παράδοση ή και από την ισχύουσα νομοθεσία (στέριση δικαιώματος ψήφου, κληρονομικού δικαιώματος κ.λπ.).

- **Προκαταλήψεις** (από τους λατινικούς όρους, *juricium*: απόφαση-κρίση δικαστηρίου και *prae*: από πριν)

Απόψεις/πεποιθήσεις ενός ατόμου ή μιας ομάδας για κάποια άλλη ομάδα, οι οποίες έχουν λίγο-πολύ εδραιωθεί χωρίς να έχει προηγηθεί εξακρίβωση ή κριτικός έλεγχος.

- **Κοινωνικές αναπαραστάσεις**

Κοινωνικές κατασκευές μιας καθημερινής εμπειρικής γνώσης, διαμορφωμένες με βάση αξίες και μεμονωμένες αντιλήψεις συγκεκριμένης κοινωνικής ομάδας, απέναντι σε ποικίλα αντικείμενα και καταστάσεις (άτομα, γεγονότα, κοινωνικές κατηγορίες κ.λπ.). Συνήθως εμφανίζουν ένα συμπαγή και συλλογικό χαρακτήρα, καθώς εκδηλώνονται κατά την κοινωνική αλληλεπίδραση.

- **Ρόλοι** (στην Ψυχολογία και την Κοινωνιολογία)

Ο όρος εισάγεται στο χώρο της επιστήμης από τον Binet το 1898. Πρόκειται για αναλογία που προέρχεται από το θέατρο. Στις κοινωνικές επιστήμες ο όρος εκφράζει ένα σύνολο συγκεκριμένων συμπεριφορών –κοινωνικά καθορισμένων– που

αντιστοιχούν σε συγκεκριμένη θέση. Τις συμπεριφορές αυτές αναμένουμε από το άτομο που έχει αναλάβει το συγκεκριμένο ρόλο. Έτσι έχουμε το ρόλο του πατέρα, το ρόλο της μητέρας, το ρόλο του ηγέτη κ.λπ.

- **Σεξισμός** (ο όρος δεν αναφέρεται στο *Λεξικό Κοινωνικών Επιστημών* της Madeleine Grawitz, αλλά αντλείται από το *Universalis*, 1994)

Όρος που χρησιμοποιείται για να περιγράψει το σύνολο των θεσμών (κοινωνικών, πολιτικών, δικαστικών, συμβολικών) και των ατομικών ή συλλογικών συμπεριφορών που εκφράζουν, διαιωνίζουν και νομιμοποιούν την κυριαρχία των ανδρών σε βάρος των γυναικών.

- **Στερεότυπα**

Πρόκειται για αυστηρούς και άκαμπτους όρους που χρησιμοποιούνται συστηματικά για να περιγράψουν τα χαρακτηριστικά των μελών μιας κοινωνικής ομάδας. Αναφέρονται σε πεποιθήσεις για άτομα, ομάδες ή καταστάσεις, οι οποίες είναι κατά κάποιον τρόπο «προκατασκευασμένες» και προκύπτουν από απόλυτες, υπερβολικές ή υπεραπλουστευμένες κρίσεις και εκτιμήσεις.

ΕΝΟΤΗΤΑ Ι

**Σχολείο και Σχολικές Επιδόσεις
Επαγγελματικές Επιλογές
και Επιλογές Ζωής**

1 ΑΣΚΗΣΗ

Συζητάμε το παρακάτω κείμενο με την ομάδα:

Η Μαρία είναι 15 ετών και πηγαίνει στη Γ΄ Γυμνασίου. Επιθυμεί να γίνει πιλότος αεροπλάνου. Ο πατέρας της την ενθαρρύνει στην κατεύθυνση αυτή. Η μητέρα της την αποθαρρύνει, ισχυριζόμενη ότι σε αυτό το επάγγελμα δεν υπάρχουν πολλές γυναίκες και ότι, αν αργότερα θελήσει να κάνει οικογένεια, το επάγγελμα αυτό μπορεί να είναι μειονέκτημα.

Ερωτήματα για συζήτηση

- Τι πιστεύετε για την αντίδραση των γονιών της Μαρίας;
- Τι θα συμβουλευάτε τη Μαρία;

Συζητάμε το παρακάτω κείμενο:

Ο Γιώργος είναι 13 ετών και πηγαίνει στη Β΄ Γυμνασίου. Μετά από μια επίσκεψη σε βρεφοκομείο, δηλώνει ότι θα ήθελε να εξασκήσει κάποιο επάγγελμα σχετικό με τη βρεφοκομία. Οι γονείς του τον αποθαρρύνουν να ακολουθήσει αυτή την κατεύθυνση, λέγοντας ότι δεν είναι αντρικό επάγγελμα.

Ερώτημα

- Τι θα έκανες στη θέση του Γιώργου;

Συζητήστε το παρακάτω γεγονός:

Η Χριστίνα επιτυγχάνει στα θετικά μαθήματα και προσανατολίζεται να κάνει καριέρα ως διερμηνέας.

Προτείνετε επιχειρήματα στη Χριστίνα

- Για να την ενθαρρύνετε να ακολουθήσει τη θετική κατεύθυνση.
- Για να την ενθαρρύνετε να ακολουθήσει σπουδές διερμηνέα.

Δίνουμε το παρακάτω κείμενο:

Η Κατερίνα είναι 14 ετών και θα ήθελε να εκπαιδευτεί στην ηλεκτροτεχνική. Ο/Η φιλόλογος της τάξης της την αποθαρρύνει, υποστηρίζοντας ότι θα έβρισκε πολύ ευκολότερα δουλειά, μετά το σχολείο, αν ακολουθούσε σπουδές για γραμματέας. Η Κατερίνα δεν ξέρει τι να αποφασίσει. Από τη μια υπάρχει η επιθυμία της και από την άλλη οι συμβουλές του/της καθηγητή/τριας της, η γνώμη του/της οποίου/ας είναι σημαντική γι' αυτήν.

Ερώτημα

- Τι θα συμβουλευάτε την Κατερίνα;

ΑΣΚΗΣΗ

Οι Θετικές Επιστήμες

Η άσκηση έχει σκοπό να διερευνήσει τις αντιλήψεις των φύλων για τις διάφορες επιστήμες. Διευκρινίζουμε ότι δεν υπάρχουν σωστές και λανθασμένες απαντήσεις. Αυτό που έχει ιδιαίτερη σημασία είναι να εκφραστούν ελεύθερα και αυθόρμητα τα μέλη της ομάδας.

Υλοποίηση της άσκησης

Ζητάμε από τα μέλη της ομάδας να φανταστούν ότι το γνωστικό αντικείμενο της Φυσικής (μπορεί να αντικατασταθεί από τα Μαθηματικά, την Πληροφορική, την Τεχνολογία) είναι ένα πρόσωπο, και να επιχειρήσουν να το περιγράψουν σε δύο επίπεδα:

- Σωματικό.
- Ψυχολογικό.

(Παροτρύνουμε τα μέλη της ομάδας να μη διστάσουν να δώσουν λεπτομέρειες για το φανταστικό αυτό πρόσωπο, π.χ. τρόπος που ντύνεται, παράστημα, βάδισμα, χαρακτηριστικά, αν είναι άντρας ή γυναίκα, τις προτιμήσεις του/της, τρόπους διασκέδασης, οικογενειακή κατάσταση κ.λπ.).

Στη συνέχεια εργαζόμαστε με βάση τα παρακάτω (και άλλα) ερωτήματα:

- Το πρόσωπο αυτό, όπως το περιγράψατε, σας φαίνεται ενδιαφέρον; Γιατί;
- Θα θέλατε να του/της μοιάσετε; Γιατί;
- Αυτό το πρόσωπο είναι μακρινό ή κοντινό σας;
- Αναφέρετε πέντε γυναίκες και πέντε άντρες επιστήμονες. Ποιες σκέψεις σας προκαλεί αυτή η αναφορά;

- Γνωρίζετε ένα ή περισσότερα πρόσωπα στο περιβάλλον σας που ασκούν ένα επιστημονικό επάγγελμα; Αναφέρετε αν το πρόσωπο αυτό είναι άνδρας ή γυναίκα. Ποιο επάγγελμα ασκεί;

Εμψυχώνουμε τη συζήτηση κάνοντας συγκρίσεις ανάμεσα στις απαντήσεις γυναικών και ανδρών.

ΑΣΚΗΣΗ

Γυναίκες και Τεχνολογία

Στόχος

Να γίνει αντιληπτό αν η κοινωνία θεωρεί τη γυναίκα κατάλληλη να ασχοληθεί με την τεχνολογία και αν γνωρίζει την προσφορά της σε αυτό τον τομέα. Επιδίωξή μας είναι να αποδείξουμε ότι η γυναίκα είναι εξίσου αποδοτική με τον άνδρα και σε αυτό τον τομέα.

Οδηγίες

- Εξηγήστε τον αντικειμενικό σκοπό και το στόχο της άσκησης.
- Χωρίστε τους/τις εκπαιδευτικούς σε μικρές ομάδες. Κάθε ομάδα αναζητά θετικά παραδείγματα για τη σχέση της γυναίκας με την τεχνολογία.

Στη συνέχεια, οι υποομάδες συμπληρώνουν τον παρακάτω πίνακα:

Ποιος/ποια είναι κατάλληλος/η να χρησιμοποιεί τις παρακάτω συσκευές;		
(Συμπληρώστε το σωστό τετράγωνο)		
Μηχανήματα	Άνδρας	Γυναίκα
Πλυντήριο		
Ηλεκτρική κουζίνα		
Ηλεκτρικό σίδερο		
Ηλεκτρική σκούπα		
Ηλεκτρονικός υπολογιστής		
Σαρωτής εικόνων		
Συστήματα ασφαλείας		
Μικροσίπ		
Αυτοκίνητο - Μηχανή		

Τα μέλη των ομάδων συζητούν συγκρίνοντας τις απόψεις τους.

7 ΑΣΚΗΣΗ

(συνέχεια της προηγούμενης)

Τα μέλη των ομάδων συμπληρώνουν τον παρακάτω πίνακα:

Ποιος/ποια είναι καταλληλότερος/η για την επισκευή των παρακάτω συσκευών; (Συμπληρώστε το τετράγωνο της επιλογής σας)		
Μηχανήματα	Άνδρας	Γυναίκα
Πλυντήριο		
Ηλεκτρική κουζίνα		
Ηλεκτρικό σίδερο		
Ηλεκτρική σκούπα		
Ηλεκτρονικός υπολογιστής		
Σαρωτής εικόνων		
Συστήματα ασφαλείας		
Μικροτσίπ		
Αυτοκίνητο - Μηχανή		

Τα μέλη των υποομάδων συγκρίνουν τις απαντήσεις τους και συζητούν σε σχέση και με την προηγούμενη άσκηση.

Μερικά ερωτήματα για τη συζήτηση (προσθέστε και άλλα):

- Σε ποια επαγγέλματα σχετικά με την τεχνολογία απασχολούνται γυναίκες;
- Γνωρίζετε γυναίκες που ασχολούνται με την τεχνολογία και είναι καταξιωμένες για την επαγγελματική τους προσφορά;
- Προβάλλονται επαρκώς αυτές οι γυναίκες στα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας;

«Εσείς τί θα κάνατε;» (Παιχνίδι ρόλων)

Αντικειμενικός σκοπός είναι η διερεύνηση των φανερών και κρυφών συμπεριφορών που επηρεάζουν την αυτοαντίληψη, τις προσδοκίες, τις φιλοδοξίες και τις επιλογές ανδρών και γυναικών στην εκπαίδευση και στο επάγγελμα.

Στόχος

Η ευαισθητοποίηση των εκπαιδευτικών σχετικά με συμπεριφορές και αντιλήψεις που διευκολύνουν ή παρεμποδίζουν την ισότητα των φύλων στο σχολείο.

Προβληματική της άσκησης

Η αναγνώριση των θετικών, αρνητικών και επιθετικών συμπεριφορών ως ενδεχόμενων αντιδράσεων σε ποικίλες καταστάσεις. Η συζήτηση τέτοιων πιθανών αντιδράσεων πρέπει να γίνει πριν από το παιχνίδι ρόλων.

Το παιχνίδι ρόλων κάνει μερικούς ανθρώπους να αισθάνονται άβολα. Πρέπει επομένως να είστε σίγουροι/ες ότι έχει δημιουργηθεί ένα φιλικό και άνετο κλίμα για τέτοιες δραστηριότητες και ότι οι σχέσεις των μελών της ομάδας είναι αρμονικές.

Οδηγίες

1. Εξηγήστε τον αντικειμενικό σκοπό και το στόχο της άσκησης.
2. Χωρίστε τους/τις συμμετέχοντες/ουσες σε μικρές ομάδες. Κάθε ομάδα προετοιμάζει ένα παιχνίδι ρόλων σχετικό με τα στερεότυπα χρησιμοποιώντας κάποιες από τις προτεινόμενες καταστάσεις ή κάποιες άλλες (δικές τους).
3. Παρουσίαση του παιχνιδιού σε όλη την ομάδα. Συζήτηση για τα στερεότυπα, τις θετικές ή αρνητικές και επιθετικές συμπεριφορές.
4. Συμπεράσματα.

Προτεινόμενες περιπτώσεις

- Μια καθηγήτρια θέτει στη συγκέντρωση του συλλόγου διδασκόντων ένα θέμα του σχολείου που την απασχολεί. Κανείς δε δίνει σημασία. Πέντε λεπτά αργότερα ένας καθηγητής αναφέρει το ίδιο θέμα. Το θέμα τίθεται σε συζήτηση και γίνεται ψηφοφορία αμέσως.
- Ένας καθηγητής απευθυνόμενος σε μια καθηγήτρια: «Δεν θα έπρεπε να ανησυχείς τόσο πολύ για το πόσα βγάζεις. Ο σύζυγός σου βγάζει αρκετά χρήματα».
- Είσαι ο μοναδικός δάσκαλος σε ένα δημοτικό σχολείο. Ένας γονέας απευθύνεται σε σένα: «Χρειαζόμαστε έναν προπονητή για την ποδοσφαιρική ομάδα. Θα το αναλάβεις, έτσι δεν είναι;» (Δεν έχεις παίξει ποτέ ποδόσφαιρο).
- Η μητέρα ενός αγοριού ζητάει ο γιος της να μπει σε μια τάξη που διδάσκουν άνδρες καθηγητές. Λέει χαρακτηριστικά: «Θέλω ο γιος μου να ανατραφεί σαν άνδρας» κ.ο.κ.

Προσθέστε δικά σας παραδείγματα.

ΑΣΚΗΣΗ

Φύλο και επαγγέλματα

Σκοπός

Να αποκωδικοποιήσουν οι εκπαιδευτικοί τις σεξιστικές αναπαραστάσεις των φύλων στον καθημερινό Τύπο με βάση την προσφορά θέσεων εργασίας.

Προβληματική της άσκησης

Ο εργασιακός χώρος εξακολουθεί να αναπαράγει διακρίσεις με βάση το φύλο. Έτσι, μολονότι τα τελευταία χρόνια έχει αυξηθεί σημαντικά ο αριθμός των γυναικών που εργάζονται σε ανδροκρατούμενα επαγγέλματα, οι γυναίκες εξακολουθούν να συγκεντρώνονται στις παραδοσιακά «γυναικείες» επαγγελματικές ειδικότητες.

Προτεινόμενο υλικό

- Άρθρα του καθημερινού Τύπου.

Υλοποίηση της άσκησης

Ζητάμε από τα μέλη της ομάδας να χωριστούν σε μικρές ομάδες των πέντε ατόμων. Μοιράζουμε στην κάθε ομάδα το φυλλάδιο με τις αγγελίες και τους ενθαρρύνουμε να εξετάσουν τις ομοιότητες και διαφορές που παρατηρούν, με βάση τους ακόλουθους άξονες:

- Φύλο & επαγγέλματα.
- Φύλο & απαιτούμενες σπουδές.
- Φύλο & απαιτούμενες δεξιότητες.
- Φύλο & οικονομικές αποδοχές.
- Φύλο & επαγγελματικές προοπτικές.
- Φύλο & θέσεις στην ιεραρχία.

Ενδεικτικές ερωτήσεις για συζήτηση

- Για ποιους λόγους κάποιες θέσεις εργασίας απευθύνονται κυρίως ή κατ' αποκλειστικότητα σε γυναίκες, ενώ κάποιες άλλες σε άνδρες;
- Διαπιστώνετε διαφορές στις προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης που διαφαίνονται για τις «ανδρικές» και τις «γυναικείες» θέσεις εργασίας;
- Ποιες ιδιότητες περνούν με «φυσικό» τρόπο ως γυναικείες και ποιες ως ανδρικές;
- Τα επαγγέλματα αυτά χαρακτηρίζονται, κατά τη γνώμη σας, ως «ανδρικά», «γυναικεία», «ουδέτερα» και γιατί;
- Σε ποιες από αυτές τις αγγελίες θεωρείτε ότι θα ανταποκριθούν γυναίκες και σε ποιες άνδρες;
- Πιστεύετε ότι ένας άνδρας ασκεί με διαφορετικό τρόπο από μια γυναίκα καθένα από τα επαγγέλματα που αναφέρονται στις αγγελίες και γιατί;

(Βλέπε συνοδευτικό φυλλάδιο αγγελιών)

ai

ASTIR PALACE
VOULIAGMENI ATHENS

Μεγάλος ξενοδοχειακός οργανισμός
επιθυμεί να προσλάβει άμεσα

ΥΠΕΥΘΥΝΟ ΜΙΣΘΟΔΟΣΙΑΣ

Απαιτούμενα προσόντα:

- Πτυχίο ΑΕΙ ή ΤΕΙ
- 3-5 χρόνια προπηρεσία σε αντίστοιχη θέση
- Πολύ καλή γνώση της εργατικής και ασφαλιστικής νομοθεσίας
- Πολύ καλή γνώση αγγλικής γλώσσας
- Πολύ καλή γνώση χρήσης Η/Υ (MS Office)
- Γνώση συστήματος μισθοδοσίας Money Scan επιθυμητή.

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να στείλουν βιογραφικό
στο fax: 210 8961901 ή στο e-mail: hr@astir.gr

**ΠΟΛΥΕΘΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΖΗΤΑ ΝΑ ΚΑΛΥΨΕΙ
ΑΜΕΣΑ ΤΙΣ ΠΑΡΑΚΑΤΩ ΘΕΣΕΙΣ:**

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ-RECEPTIONIST

Απαραίτητα προσόντα:

- Εμφάνιση
- Τουλάχιστον 3ετή εμπειρία σε γραμματεϊκή θέση
- Πολύ καλή γνώση αγγλικών
- Άριστη γνώση γαλλικών είναι απαραίτητη
- Καλή γνώση Η/Υ και πακέτου Microsoft Office
- Εμπειρία σε τηλόλογη και σε παρακολούθηση πληρωμών προμηθευτών/παιστών

ΓΡΑΦΙΣΤΑ

Απαραίτητα προσόντα:

- Τουλάχιστον 3ετή εμπειρία σε ανάλογη θέση
- Πολύ καλή γνώση προγραμμάτων:
QXpress 6.5, Photoshop - Illustrator CS σε περιβάλλον MAC
- Καλή γνώση Αγγλικών
- Εμπειρία στο δημιουργικό και την εκτέλεση τελικής μορφής

Αποστέλλετε βιογραφικό στο e-mail:
cv_production@yahoo.com

bosil

ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΗ

Ζητά

ΠΡΩΘΗΤΡΙΕΣ (20 έως 40 ετών)

με ευχάριστη προσωπικότητα και ευχέρεια επικοινωνίας

Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΙ

- Πλήρη ή μερική απασχόληση στις προωθητικές ενέργειες του ομίλου (Super Market & άλλα επιλεγμένα σημεία)
- Μηνιαίο μισθό 850 € + ΙΚΑ (δυνατότητα υψηλού εισοδήματος)
- Μόνιμη σταθερή εργασία
- Προοπτικές εξέλιξης
- Δυναμικό και ανταγωνιστικό περιβάλλον εργασίας
- Συνεχή εκπαίδευση
- Ευέλικτα ωράρια

Για προσωπική συνέντευξη επικοινωνήστε

στο τηλέφωνο **210-3747580** (κα Καλαντζή)

Βιογραφικό σημείωμα στο fax **210-3230566**

e-mail: maria.kalantzi@bosil.gr

Ο ΟΜΙΛΟΣ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΣΑΤΖΗΓΕΩΡΓΙΟΥ ΖΗΤΕΙ ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΕΛΕΧΩΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΛΙΑΝΙΚΗΣ **SPEEDER STORES** (5 καταστήματα)

ΠΩΛΗΤΕΣ

Εμπειρία στη λιανική πώληση καταναλωτικών αγαθών, ηλικία έως 30 ετών, ικανοποιητική γνώση της Αγγλικής, πολύ καλή χρήση Η/Υ, Ms Office κ.τ.λ.

ΤΗΛΕΦΩΝΗΤΡΙΕΣ - ΡΕΣΕΨΙΟΝΙΣΤ

Ανάλογη εμπειρία στη διαχείριση τηλεφωνικού κέντρου και στην εξυπηρέτηση πελατών, ηλικία έως 26 ετών, πολύ καλή γνώση της Αγγλικής, πολύ καλή χρήση Η/Υ, Ms Office κ.τ.λ. (Περιοχή Μενιδίου).

ΤΕΧΝΙΚΟΥΣ ΕΛΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΚΕΥΑΣΤΕΣ ΖΑΝΤΩΝ ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΥ

Επιθυμητή η εμπειρία στο χώρο του ελαστικού σε επιβατικό ή φορτηγό, γνώσεις ηλεκτροκόλλησης, αργκόν, γνώσεις τέρνου θα εκτιμηθούν ιδιαίτερα, ηλικία έως 40 ετών (Περιοχή Μενιδίου).

ΟΔΗΓΟΥΣ

Επιθυμητή η εμπειρία στη διανομή εμπορευμάτων, πολύ καλή γνώση της Αττικής, ηλικία έως 40 ετών, επαγγελματικό δίπλωμα (τουλάχιστον Γ κατηγορίας).

ΛΟΓΙΣΤΕΣ

Πολύ καλές γνώσεις ΚΒΣ, άριστη γνώση λογιστικών εφαρμογών (κατά προτίμηση Singular Enterprise και Eurofasma), Ms Office, πολύ καλή γνώση της Αγγλικής, ηλικία έως 35 ετών.

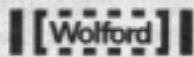
Προσφέρεται πολύ καλό πακέτο αποδοχών, πρόσθετη ιατροφαρμακευτική περίθαλψη σε ένα άνετο και ευχάριστο περιβάλλον.

Αποστέilate το βιογραφικό σας σημείωμα στο: info@tyres.gr ή στο fax: 210 2464721.

Τηλ. Επικοινωνίας: 210 2444080, 210 2404614(15), Fax: 210 2464721.

Κεντρικό κατάστημα: Εθνικής Αντιστάσεως 34, Αχαρναί, 2ο κατάστημα: Δεκελείας 100, Αχαρναί, 3ο κατάστημα: Εθνικής Αντιστάσεως 35, Αχαρναί, 4ο κατάστημα: Αργους 32, Κόρινθος.

5ο ΝΕΟ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ: ΚΗΦΙΣΟΥ 157 (ΠΡΩΗΝ ΟΤΟΜΟΤΟ).

GIORGIO ARMANI
LEG & BODYWEAR

argentovino

ΒΑΣΙΛΥΒΑΤΙ

P.WOL ΕΛΛΑΣ ΑΕ

Η εταιρία, αποκλειστικός εισαγωγέας επωνύμων ειδών ένδυσης/εσωρούχων, επιθυμεί να προσλάβει

Product Manager/Πωλητή (RE: SD)

Ο Υποψήφιος:

- Προϋπηρεσία 2-3 ετών σε πωλήσεις ειδών ένδυσης επιθυμητή, αλλά όχι απαραίτητη
- Άνδρας, ηλικίας έως 30 ετών, με εκπληρωμένες στρατιωτικές υποχρεώσεις
- Δυναμικός, επικοινωνιακός, με ικανότητα συντονισμού και αναλυτικής σκέψης
- Άριστη γνώση Αγγλικών και χρήσης Η/Υ

Η Θέση:

- Αναφέρεται στο Διευθύνοντα Σύμβουλο
- Έχει την ευθύνη του brand development
- Ικανοποιητικές αποδοχές και άριστο περιβάλλον
- Συνεχής εκπαίδευση

Πωλήτριες Λιανικής (RE: SC)

Η Υποψήφια:

- 2-3 χρόνια προϋπηρεσία επιθυμητή, αλλά όχι απαραίτητη
- Ηλικία έως 28 ετών
- Εμφανίσιμη, δραστήρια, με άνεση στην επικοινωνία
- Αγγλικά και γνώση υπολογιστών συνεκτιμώνται

Η Θέση:

- Full ή part time στην Wolford Boutique Κολωνακίου
- Δυνατότητα εξέλιξης
- Ικανοποιητικές αποδοχές και άριστο περιβάλλον
- Συνεχής εκπαίδευση

Οι ενδιαφερόμενοι, παρακαλούνται να αποστείλουν το βιογραφικό τους στην ηλεκτρονική δ/νση: vien@otenet.gr ή στο fax 210 6129916-7, υπόψιν ΜΓ

Η TOTTIS PACK Α.Ε.
Μέλος του Ομίλου Επιχειρήσεων Τόττη,
που δραστηριοποιεί στο χώρο παραγωγής του καρτοφύλιου (cartaphilist),
ενδιαφέρεται να προσλάβει άτομο

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ ΠΩΛΗΣΕΩΝ (ΚΩΔ. ΔΠ08)
(με έδρα Γέρακα - Αττικής)

Απαιτούμενα Προσόντα:

- Απόφοιτος ΑΕΙ - ΤΕΙ (μεταπτυχιακός τίτλος σπουδών θα θεωρηθεί επιπλέον προσόν).
- Προϋπηρεσία σε περιβάλλον B2B στον ευρύτερο χώρο της αγοράς δευτερογενούς ασκτικότητας.
- Δυναμική ευέριστη προσωπικότητα με αναπτυγμένη ικανότητα επικοινωνίας.
- Διαχειριστικό προσόντα.
- Επιθυμητή προϋπηρεσία σε διευθυντική θέση.
- Ικανότητα στον σχεδιασμό και υλοποίηση έργων υψηλών απαιτήσεων, για ανάπτυξη και βελτισμός (τομέα Marketing - Πωλήσεων).
- Πολύ καλή γνώση Αγγλικών & Microsoft Office.
- Επιθυμητή ηλικία έως 40 ετών

Παρέχεται: Ικανοποιητικό ποσό αποδοχών και προσεχική εξέλιξη.

Οι ενδιαφερόμενοι παρακαλούνται να αποστέλνουν βιογραφικό σημείωμα, στη Δ/νση TOTTIS PACK Α.Ε.
Μ. Λεωφ. Σπάτων 131-138, 153 44 Γέρακος Αττικής, ή στο Φαξ 210-6663788
ή στο e-mail: g.totigato@tbingo.gr
Υπόψη: κ. Γιώργος Τσιγγάνης, θα τηρηθεί απόλυτα εμπιστευτικό.

Η Μαριλένα είναι 16 ετών, μένει στην Αθήνα, είναι μέτρια μαθήτρια και λατρεύει το ποδόσφαιρο. Όνειρό της είναι η καθιέρωσή της στην εθνική ομάδα και η συμμετοχή της στην Ολυμπιάδα του 2004, αφού ήδη είναι αθλήτρια σε γυναικείο ποδοσφαιρικό σύλλογο.

Απροσδόκητα η επόμενη μέρα τη βρίσκει να ακολουθεί την οικογένειά της σε μια απόμακρη μικρή επαρχιακή πόλη, αφού ο πατέρας της πήρε μετάθεση.

Οι προτιμήσεις της Μαριλένας προκαλούν τα έντονα σχόλια των κατοίκων της περιοχής.

Η ίδια νιώθει να χάνονται όλα. Η κατάσταση αυτή μπορεί να την ωθήσει σε ακραίες αντιδράσεις. Η μόνη της διέξοδος μοιάζει να είναι η συμμετοχή της στον τοπικό ποδοσφαιρικό σύλλογο, που φυσικά είναι ανδρικός.

Πρέπει να πάρει σύντομα αποφάσεις...

Ποια είναι η εξέλιξη της ιστορίας;

«Εσείς, τί θα κάνατε;» (Παιχνίδι ρόλων)

Αντικειμενικός σκοπός της άσκησης είναι η ευαισθητοποίηση των εκπαιδευτικών, έτσι ώστε να μπορούν να αναγνωρίζουν τα στερεότυπα τόσο στη δική τους συμπεριφορά όσο και στη συμπεριφορά των άλλων, κατανοώντας ότι αυτά τα στερεότυπα είναι αντιφατικά με τους στόχους των δημοκρατικών κοινωνιών.

Στόχος

Να συμβάλουν οι εκπαιδευτικοί στον περιορισμό των αρνητικών επιδράσεων των στερεοτύπων στο σχολείο μέσω άμεσων παρεμβάσεων.

Οδηγίες

Πριν από την πρακτική της άσκησης είναι σημαντικό να γνωρίζουν οι συμμετέχοντες/ουσες τη διαφορά ανάμεσα στη θετική και την αρνητική ή/και επιθετική στάση. Η συζήτηση αυτών των θεμάτων είναι ευεργετική.

Το παιχνίδι ρόλων είναι φυσικό να κάνει κάποιους/ες από την ομάδα να μην αισθάνονται άνετα. Διασφαλίστε ένα αρμονικό και συνεργατικό κλίμα με όλους και όλες.

Στη συνέχεια:

1. Εξηγήστε τον αντικειμενικό σκοπό και το στόχο της άσκησης.
2. Χωρίστε τους/τις συμμετέχοντες/ουσες σε μικρές ομάδες. Κάθε ομάδα προετοιμάζει ένα παιχνίδι ρόλων που σχετίζεται με στερεότυπα, καθώς και με αντιδράσεις θετικές, λιγότερο θετικές και επιθετικές. Οι συμμετέχοντες/ουσες μπορούν να χρησιμοποιήσουν τις προτεινόμενες συμπεριφορές που ακολουθούν ή να σκεφτούν κάποιες άλλες.
3. Παρουσίαση του παιχνιδιού σε όλη την ομάδα. Συζητήστε κάθε ξεχωριστή περι-

πτωση δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή στις διαφορετικές αντιδράσεις που παρουσιάζονται.

4. Συμπεράσματα και συζήτηση.

Προτεινόμενες περιπτώσεις

- Ένας/μια δάσκαλος/α συζητάει τα επιτεύγματα διάσημων γιατρών. Όλα τα παραδείγματα είναι αντρικά. Μια γυναίκα ρωτάει για διάσημες γυναίκες γιατρούς και κάποιος/α απαντά: «Δεν μπορώ να σκεφτώ καμία γυναικεία συνεισφορά στην ιατρική επιστήμη.»
- Μια γυναίκα παίζει το ρόλο της μαθήτριας. Δηλώνει πως της αρέσει το μάθημα της Φυσικής και πως θα ήθελε να ασχοληθεί με αυτό το αντικείμενο. Ένας άνδρας (σε ρόλο μαθητή ή καθηγητή) λέει: «Γιατί ένα όμορφο κορίτσι σαν εσένα θέλει να ασχοληθεί με ένα τόσο δύσκολο μάθημα; Σε τι θα σου χρησιμεύσει;»
- Ένας άνδρας/μαθητής δηλώνει ότι θα ήθελε να ασχοληθεί με την κομμωτική τέχνη. Πώς αντιδρούν οι υπόλοιποι;
- Μια γυναίκα/μαθήτρια είναι αναστατωμένη γιατί στο μάθημα της Φυσικής Αγωγής ο καθηγητής προτείνει στην ομάδα των αγοριών να παίξουν μπάσκετ και στην ομάδα των κοριτσιών να χορέψουν παραδοσιακούς χορούς.
- Ένας άνδρας/μαθητής δηλώνει ότι θα ήθελε να γίνει δάσκαλος. Οι γονείς του αντιδρούν λέγοντας ότι «οι δάσκαλοι του Δημοτικού δεν κερδίζουν αρκετά χρήματα για να θρέψουν μια οικογένεια» και του προτείνουν να γίνει γιατρός.
- Μπορείτε να προτείνετε ένα δικό σας παιχνίδι ρόλων.

Σκοπός της άσκησης είναι η συνειδητοποίηση των θετικών και αρνητικών επιδράσεων που έχουν τα κοινωνικά στερεότυπα και οι προσδοκίες με βάση το φύλο στις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές ευκαιρίες ανδρών και γυναικών.

Στόχος

Η αναγνώριση των τρόπων με τους οποίους η κοινωνικοποίηση των νέων στους κοινωνικούς ρόλους των φύλων περιορίζει τις εκπαιδευτικές-επαγγελματικές ευκαιρίες τόσο για τους άνδρες όσο και για τις γυναίκες.

Οδηγίες

1. Εξηγήστε το σκοπό και το στόχο της άσκησης.
2. Χωρίστε τους/τις συμμετέχοντες/ουσες σε ετερογενείς ομάδες των πέντε-οκτώ ατόμων και δώστε στην κάθε ομάδα χαρτί και μολύβι.
3. Ζητήστε από την κάθε ομάδα να συμπληρώσει μία από τις παρακάτω φράσεις μέσα σε 15 λεπτά. Ένα πρόσωπο από κάθε ομάδα θα καταγράφει τις απαντήσεις:
 - α. Μεγαλώνοντας ως κορίτσι, έμαθα ότι πρέπει να...
Μεγαλώνοντας ως αγόρι, έμαθα ότι πρέπει να...
 - β. Ως κορίτσι στο σχολείο, έμαθα ότι πρέπει να...
Ως αγόρι στο σχολείο, έμαθα ότι πρέπει να...(Καλό θα ήταν η κάθε φράση να συμπληρωθεί με όσο το δυνατόν περισσότερα παραδείγματα συμπεριφορών, στάσεων και αξιών).
4. Ζητήστε από όλες τις ομάδες να συγκρίνουν τις απαντήσεις τους. Θα πρέπει να συγκρίνουν ιδιαίτερα τα μηνύματα που έχουν λάβει σε μικρή ηλικία.

Ερωτήματα για τη συζήτηση

- Τι συναισθήματα ένιωσες; Έχουν κάποια σχέση τα στερεότυπα με βάση το φύλο που καταγράφηκαν από όλους/όλες με τις δικές σου εμπειρίες της παιδικής ηλικίας;
- Έχεις ευχηθεί ποτέ να ανήκες στο άλλο φύλο; Για ποιους λόγους είναι καλύτερο να είναι κανείς άνδρας ή γυναίκα;
- Πιστεύεις ότι θα διέφεραν τα μηνύματα αν ανήκες στο άλλο φύλο, αν είχες άλλη εθνικότητα ή αν προερχόσουν από διαφορετική κοινωνική και οικονομική τάξη;
- Μπορείς να αναφέρεις κάποιους ανθρώπους ή θεσμούς που είτε ενισχύουν είτε προσπαθούν να εξαλείψουν τα στερεότυπα;
- Συμπεράσματα.

Σκοπός της άσκησης είναι η συνειδητοποίηση των θετικών και αρνητικών επιδράσεων που έχουν τα κοινωνικά στερεότυπα και οι προσδοκίες ρόλων στις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές ευκαιρίες για τις γυναίκες και τους άνδρες.

Στόχος

Η ευαισθητοποίηση των εκπαιδευτικών σχετικά με την επίδραση που άσκησε στις επιλογές τους το γεγονός ότι μεγάλωσαν ως άνδρες ή ως γυναίκες.

Οδηγίες

1. Εξηγήστε το σκοπό και το στόχο της δραστηριότητας και δώστε παραδείγματα.
2. Ζητήστε από τα μέλη της ομάδας να συνεργαστούν ανά ζεύγη και να συμπληρώσουν τις παρακάτω φράσεις:
 - α. Πιστεύω ότι είμαι ελεύθερος/η να κάνω τις επιλογές μου επειδή είμαι άνδρας/γυναίκα...
 - β. Πιστεύω ότι οι επιλογές της ζωής μου περιορίζονται επειδή είμαι άνδρας/γυναίκα...(Δώστε 15 λεπτά στους/στις συμμετέχοντες/ουσες για να συμπληρώσουν τις φράσεις).
3. Συζητήστε τα συμπεράσματα.

Ερωτήματα που μπορούν να βοηθήσουν στη συζήτηση

- Υπάρχουν κοινά σημεία στις απαντήσεις των ανδρών και των γυναικών και ποια;
- Ποιες είναι οι σημαντικότερες διαφορές ανάμεσα στους άνδρες και στις γυναίκες;
- Συζητήστε τους παράγοντες που έχουν σχέση με τη φυλή, την εθνικότητα, την κοινωνική και οικονομική τάξη, οι οποίοι περιορίζουν ή ενθαρρύνουν τις επιλογές ενός ανθρώπου.
- Τι είδους εμπόδια θα συναντούσαν οι άνθρωποι που πάσχουν από κάποια αναπηρία;
- Τι σκέψεις προκαλεί το γεγονός ότι οι επιλογές μας μπορεί να περιορίζονται εξαιτίας του φύλου στο οποίο ανήκουμε; Με ποιον τρόπο θα μπορούσαμε να αλλάξουμε αυτή την κατάσταση;
- Είναι πιο εύκολο να μιλάμε για τους παράγοντες που ενθαρρύνουν ή για εκείνους που εμποδίζουν τις επιλογές μας; Γιατί;

Σκοπός

Η συνειδητοποίηση της πραγματικότητας και των μύθων για τα στερεότυπα των φύλων και τους τρόπους με τους οποίους επηρεάζουν τις επιλογές στην εκπαίδευση και στην εργασία.

Στόχος

Να αποκτήσουμε πληροφορίες για τους μεταβαλλόμενους ρόλους των γυναικών και των ανδρών στην επαγγελματική και οικογενειακή ζωή.

Οδηγίες

1. Εξηγήστε το σκοπό και το στόχο της δραστηριότητας.
2. Χωρίστε τους εκπαιδευτικούς σε ομάδες των τεσσάρων ή πέντε ατόμων. Μοιράστε πέντε κάρτες σε κάθε μέλος της ομάδας. Ζητήστε από κάθε μέλος να γράψει στην κάρτα του ρόλους που παίζει (για παράδειγμα, δάσκαλος, γονέας κ.τ.λ.) Στη συνέχεια, ζητήστε από κάθε μέλος να ιεραρχήσει τους ρόλους, ξεκινώντας από το λιγότερο σημαντικό και φτάνοντας στον πιο σημαντικό. Ζητήστε από κάθε μέλος της ομάδας να αποκαλύψει το λιγότερο σημαντικό ρόλο του και συζητήστε πώς ο ρόλος αυτός έχει επηρεάσει τυχόν αποφάσεις ή επιλογές του. Η συζήτηση συνεχίζεται έως ότου οι συμμετέχοντες/ουσες αποκαλύψουν το πιο σημαντικό ρόλο τους. Τα μέλη εστιάζουν σε αυτόν το ρόλο και συζητούν γιατί είναι ο πιο σημαντικός.

Στόχος

Να εξεταστούν οι φανερές και λανθάνουσες στάσεις και οι συμπεριφορές στην τάξη που επηρεάζουν την έννοια του εγώ, τις προσδοκίες, τις φιλοδοξίες και τις επιλογές των κοριτσιών και των αγοριών.

Οδηγίες

1. Εξηγήστε το στόχο της δραστηριότητας.
2. Χωρίστε τους εκπαιδευτικούς σε ομάδες των οκτώ ή δέκα ατόμων (όσοι/ες ανήκουν στο ίδιο εκπαιδευτικό ίδρυμα καλό θα ήταν να τοποθετηθούν σε διαφορετικές ομάδες, εφόσον κάτι τέτοιο είναι δυνατόν).
3. Για 20 λεπτά η ομάδα θα απαντήσει στις ακόλουθες προτάσεις, ενώ ένα μέλος θα καταγράφει όλες τις απαντήσεις:
 - Στο σχολείο μου, η εικόνα του ιδανικού μαθητή είναι...
 - Στο σχολείο μου, η εικόνα της ιδανικής μαθήτριας είναι...
4. Συγκέντρωση όλων των αποτελεσμάτων και σύγκριση.

Μερικά γενικά ερωτήματα για τη συζήτηση

- Ποιες είναι οι μεγαλύτερες διαφορές και ομοιότητες ανάμεσα στους ιδανικούς μαθητές και τις ιδανικές μαθήτριες;
- Τι είδους ανταμοιβές παρέχει το σχολείο στα άτομα που ανταποκρίνονται σε αυτά τα ιδανικά;
- Με ποιους τρόπους το σχολείο ενισχύει ή αποδυναμώνει τα στερεότυπα του

ιδανικού κοριτσιού ή αγοριού (και κατ' επέκταση των αγοριών και των κοριτσιών γενικά); Αναφέρατε συγκεκριμένα παραδείγματα.

- Συζητήστε τους τρόπους με τους οποίους οι σχολικές πολιτικές και διαδικασίες τείνουν να ενισχύουν ή να αποδυναμώνουν τα στερεότυπα των φύλων.
5. Συμπεράσματα.

Σκοπός

Ευαισθητοποίηση σχετικά με τους τρόπους με τους οποίους οι εκπαιδευτικές δομές και πρακτικές διευκολύνουν ή εμποδίζουν την ισότητα των φύλων.

Στόχος

Να αναγνωριστούν οι τρόποι με τους οποίους το επίσημο και το κρυφό αναλυτικό πρόγραμμα επηρεάζουν τις προσδοκίες, την επίδοση και τις επιλογές κοριτσιών και αγοριών.

Σημείωση προς τον/την Υπεύθυνο/η

Με αυτή την άσκηση εξετάζονται οι ομοιότητες και οι διαφορές ανάμεσα στις απόψεις και τις συμπεριφορές των ανθρώπων.

Το επίπεδο εμπιστοσύνης που απαιτείται ανάμεσα στα μέλη της ομάδας γι' αυτή τη δραστηριότητα είναι μάλλον υψηλό. Είναι μια δραστηριότητα που μπορεί να γίνει στο μέσο ή προς το τέλος των επιμορφωτικών συναντήσεων.

Οδηγίες

1. Εξηγήστε το σκοπό και το στόχο της δραστηριότητας.
2. Ζητήστε από τους/τις εκπαιδευτικούς να συμπληρώσουν τον παρακάτω πίνακα:

«ΕΛΕΓΧΟΣ ΑΝΤΙΛΗΨΕΩΝ»

Διδάσκω στην τάξη εδώ και χρόνια.

ΒΑΛΤΕ ΣΕ ΚΥΚΛΟ το Σ ή το Δ

		ΣΥΜΦΩΝΩ	ΔΙΑΦΩΝΩ
1	Τα αγόρια είναι πιο ανυπάκουα από τα κορίτσια.	Σ	Δ
2	Τα κορίτσια ενδιαφέρονται περισσότερο για το διάβασμα από ό,τι τα αγόρια.	Σ	Δ
3	Το ιστορικό χαμηλής επίδοσης δύο μαθητών στην ίδια οικογένεια αποτελεί ενδεικτικό παράγοντα ότι και ο/η τρίτος/η μαθητής/τρια της ίδιας οικογένειας θα έχει χαμηλές επιδόσεις.	Σ	Δ
4	Τα αγόρια είναι πιο ικανά στα μαθηματικά από τα κορίτσια.	Σ	Δ
5	Τα κορίτσια δε θα έπρεπε να ανταγωνίζονται τα αγόρια γιατί στα αγόρια δεν αρέσουν τα κορίτσια που κερδίζουν.	Σ	Δ
6	Τα αγόρια χρειάζονται μεγαλύτερη ενθάρρυνση από τα κορίτσια για να έχουν υψηλές σχολικές επιδόσεις.	Σ	Δ
7	Τα κορίτσια συνήθως δε λένε ότι έχουν υψηλές σχολικές επιδόσεις γιατί φοβούνται ότι κάτι τέτοιο δε θα αρέσει στα αγόρια.	Σ	Δ
8	Τα αγόρια είναι πιο επιμελή στο να ακούν προσεκτικά και να εκτελούν οδηγίες από ό,τι τα κορίτσια.	Σ	Δ
9	Τα κορίτσια δεν επιτυγχάνουν στις επιστήμες και στα μαθηματικά όπως τα αγόρια	Σ	Δ
10	Είναι πιο σημαντικό για τα αγόρια να παίρνουν καλούς βαθμούς για να μπουν στο πανεπιστήμιο από ό,τι είναι για τα κορίτσια.	Σ	Δ

3. Ακολουθεί σύγκριση και συζήτηση των απόψεων της ομάδας.

17 ΑΣΚΗΣΗ

(συνέχεια της προηγούμενης)

Ζητήστε από τα μέλη της ομάδας να συμπληρώσουν τον παρακάτω πίνακα.

Οδηγίες

Απαντήστε στις ακόλουθες ερωτήσεις με ΝΑΙ ή ΟΧΙ για τον τρόπο με τον οποίο συμπεριφέρεστε ως εκπαιδευτικός.

«ΕΛΕΓΧΟΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ»			
1	Συνήθως ζητάτε από τα αγόρια να κάνουν τις βαριές δουλειές και να έχουν αυξημένα καθήκοντα στην τάξη και από τα κορίτσια να κάνουν ασήμαντη και γραμματειακή δουλειά;	ΝΑΙ	ΟΧΙ
2	Αισθάνεστε άσχημα για τα κορίτσια που δεν μπορούν ή δε θέλουν να είναι «μοντέρνα», ή επισύρετε την προσοχή σας σε αυτά που είναι «μοντέρνα»;	ΝΑΙ	ΟΧΙ
3	Αισθάνεστε άσχημα για τα αγόρια που δεν μπορούν ή δε θέλουν να είναι αθλητικοί τύποι ή προσέχετε περισσότερο αυτούς που είναι αθλητικοί τύποι;	ΝΑΙ	ΟΧΙ
4	Παρατάσσετε τα αγόρια σε διαφορετικές γραμμές από τα κορίτσια;	ΝΑΙ	ΟΧΙ
5	Σχεδιάζετε διαφορετικές δραστηριότητες ή προσαρμόζετε διαφορετικά την ίδια δραστηριότητα για τα κορίτσια και τα αγόρια;	ΝΑΙ	ΟΧΙ

«ΕΛΕΓΧΟΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ» (συνέχεια)			
6	Τα μαθήματά σας περιλαμβάνουν πιο συναρπαστικά πρότυπα ρόλων για τα αγόρια από ό,τι για τα κορίτσια;	ΝΑΙ	ΟΧΙ
7	Βαθμολογείτε διαφορετικά τα αγόρια και τα κορίτσια που κάνουν την ίδια δουλειά εξίσου καλά;	ΝΑΙ	ΟΧΙ
8	Λέτε: «Τα αγόρια δεν πρέπει να χτυπάνε τα κορίτσια»; «Οι κυρίες δε μιλάνε έτσι»;	ΝΑΙ	ΟΧΙ
10	Περιμένετε τα κορίτσια να είναι πιο ομιλητικά και να έχουν κλίση στις τέχνες, ή τα αγόρια να έχουν μεγαλύτερη κλίση στα μαθηματικά και στις επιστήμες από ό,τι τα κορίτσια;	ΝΑΙ	ΟΧΙ
11	Πιστεύετε ότι είναι πιο σημαντικό να βοηθάτε τα αγόρια στην επιλογή επαγγέλματος από ό,τι τα κορίτσια;	ΝΑΙ	ΟΧΙ
12	Συνηθίζετε να επιβάλετε στα κορίτσια λεκτικές και επιεικείς ποινές, ενώ τιμωρείτε τα αγόρια με αυστηρές σωματικές ποινές;	ΝΑΙ	ΟΧΙ

Ακολουθεί σύγκριση των απαντήσεων και συζήτηση σε συνδυασμό και με την προηγούμενη άσκηση.

Στόχος

Να αναγνωριστούν οι μύθοι και η πραγματικότητα για τις διαφορές των φύλων και οι τρόποι με τους οποίους αυτά επηρεάζουν τις εκπαιδευτικές-επαγγελματικές ευκαιρίες και τους κοινωνικούς ρόλους των δύο φύλων.

Σημείωση προς τον/την Υπεύθυνο/η

Σύμφωνα με διάφορες έρευνες και μελέτες, οι περιγραφές του ώριμου ενήλικα άνδρα συμπίπτουν με τις περιγραφές του ώριμου ενήλικα ανθρώπου. Αντίθετα, η ώριμη ενήλικη γυναίκα περιγράφεται ως πιο συναισθηματική και παράλογη, λιγότερο περιπετειώδης κ.τ.λ. Εξηγήστε ότι θα θέλατε να καταγράψουν πώς αντιλαμβάνονται τους ώριμους ενήλικες ανθρώπους. Μη δώσετε περαιτέρω εξηγήσεις και μη χρησιμοποιήσετε τις λέξεις «γυναίκες» και «άνδρες».

Υλοποίηση της άσκησης

Ζητήστε από τα μέλη της ομάδας να σημειώσουν σε διαφορετικά φύλλα:

- Τα χαρακτηριστικά που περιγράφουν τον ώριμο ενήλικα άνθρωπο.
- Τα χαρακτηριστικά που περιγράφουν την ενήλικη ώριμη γυναίκα.
- Τα χαρακτηριστικά που περιγράφουν τον ώριμο ενήλικα άντρα.

Στη συνέχεια, κάνετε αντιπαραβολή των χαρακτηριστικών του κάθε φύλλου εργασίας (άνθρωπος, άνδρας, γυναίκα) δημιουργώντας τρεις στήλες (στον πίνακα ή σε ένα χαρτί) με τις επικεφαλίδες: «άνθρωπος», «γυναίκα», «άνδρας». Ζητήστε από τους εκπαιδευτικούς να διαβάσουν δυνατά τα χαρακτηριστικά της λίστας τους.

Συζητήστε με όλη την ομάδα:

- Είναι η έννοια «γυναίκα» και «άνθρωπος» ίδια ή διαφορετική; Η έννοια «άνδρας» και «άνθρωπος»;
- Πού οφείλονται οι παρατηρούμενες διαφορές και ομοιότητες και τι σημαίνουν;

Στόχος

Να διερευνηθεί η ύπαρξη ή όχι διαφορετικών αναγκών στους άνδρες και τις γυναίκες και η σύνδεσή τους με τις κοινωνικές προσδοκίες που συνδέονται με το φύλο τους.

Διάρκεια

5 λεπτά για το γράψιμο.

25+ λεπτά για συζήτηση.

Διαδικασία

Δώστε σε κάθε μέλος της ομάδας ένα χαρτί και ζητήστε τους να γράψουν ανώνυμα πέντε πράγματα που αισθάνονται ότι χρειάζονται περισσότερο στη ζωή. Συγκεντρώστε τα χαρτιά, διαβάστε τα (καλύτερα όχι με τη σειρά που μαζεύτηκαν, για να μη συνδεθούν με συγκεκριμένα πρόσωπα) και ζητήστε από την ομάδα να αποφασίσει αν η κάθε απάντηση προέρχεται από άνδρα ή γυναίκα. Στη συνέχεια, ρωτήστε το κάθε μέλος της ομάδας αν οι υπόλοιποι μάντεψαν επιτυχώς το φύλο τους. Δύο είναι οι κύριοι άξονες συζήτησης:

1. Τα κριτήρια με τα οποία αποφάσιζαν το φύλο που κρυβόταν πίσω από κάθε κείμενο (και πόσο αξιόπιστα ήταν αυτά).
2. Αν οι άνδρες και οι γυναίκες έχουν διαφορετικές ανάγκες στη ζωή, τις σχέσεις, την εκπαίδευση κ.λπ.

Στόχος

Να διερευνήσει τις προσδοκίες των εκπαιδευτικών για τα αγόρια και τα κορίτσια, και να εντοπίσει πιθανές διαφορές.

Διάρκεια

15 λεπτά για τη συγγραφή της ιστορίας.

15 λεπτά για συζήτηση στις ομάδες (5-6 άτομα στην κάθε ομάδα).

20+ λεπτά για συζήτηση στην ολομέλεια.

Διαδικασία

Ετοιμάστε το προφίλ ενός δεκαεξάχρονου μαθητή και μιας δεκαεξάχρονης μαθήτριας (το ίδιο προφίλ, μόνο που στη μια περίπτωση αναφέρεται σε ένα αγόρι, π.χ. Δημήτρης, ενώ στη δεύτερη σε ένα κορίτσι, π.χ. Δήμητρα, συμπεριλαμβάνοντας χόμπι, ενδιαφέροντα και σχολικές επιδόσεις. Δώστε από ένα αντίγραφο στο κάθε μέλος της ομάδας. Ζητήστε τους να γράψουν μια ιστορία ζωής για το παιδί που αναφέρεται στο δικό τους αντίγραφο, ξεκινώντας από την ηλικία των 16 και φτάνοντας στην ηλικία συνταξιοδότησης.

Στη συνέχεια, φτιάξτε ομάδες των εκπαιδευτικών, μια με όσους έγραψαν την ιστορία του κοριτσιού και μια με όσους έγραψαν την ιστορία του αγοριού. Ζητήστε τους να εντοπίσουν τα κοινά στοιχεία των ιστοριών τους και τις διαφορές τους.

Στην ολομέλεια παρουσιάζονται τα συμπεράσματα της κάθε ομάδας και συζητούνται οι διαφορές μεταξύ των ιστοριών που αφορούν το κορίτσι και εκείνων που αφορούν το αγόρι.

Συζητήστε το θέμα των προσδοκιών για τα φύλα όσον αφορά τους εκπαιδευτικούς, αλλά και τους γονείς και την κοινωνία γενικότερα.

ΕΝΟΤΗΤΑ II

Έρωτας
Γάμος
Οικογενειακή Ζωή
Οικιακές Εργασίες

21

ΑΣΚΗΣΗ

«Επιλέγοντας σύντροφο»

Η προτεινόμενη άσκηση διερευνά τον τρόπο με τον οποίο επιλέγουμε συντρόφους του άλλου φύλου για φιλικές ή ερωτικές σχέσεις. Οι επιλογές μας βασίζονται συχνά στα κυρίαρχα στερεότυπα για τον ιδανικό άνδρα ή την ιδανική γυναίκα.

Στόχος

Η άσκηση φιλοδοξεί να δημιουργήσει αισθήματα αλληλεγγύης ανάμεσα στους άνδρες και στις γυναίκες εξετάζοντας κριτικά τις διαφορές των φύλων και τα στερεότυπα που τις συνοδεύουν.

Οδηγίες

Οι συμμετέχοντες/ουσες χωρίζονται σε ομάδες του ίδιου φύλου. Τους ζητάμε να φτιάξουν τρεις καταλόγους με:

- α. Τα χαρακτηριστικά που αναζητούν στον/στην καλύτερο/η φίλο/η τους.
- β. Τα χαρακτηριστικά που αναζητούν σε ένα σύντροφο για να βγούν ραντεβού.
- γ. Τα χαρακτηριστικά που αναζητούν στην επιλογή ενός/μιας μελλοντικού/ής συζύγου.

Μετά τη συμπλήρωση των καταλόγων συζητάμε με όλη την ομάδα και συγκρίνουμε τα συμπεράσματα.

Ερωτήματα για τη συζήτηση

- Ποιες διαφορές επισημαίνουμε ανάμεσα στα δύο φύλα;
- Πώς νιώθουν οι άνδρες για τα χαρακτηριστικά που οι γυναίκες υποστηρίζουν πως αναζητούν στο φίλο ή στο σύζυγό τους;

- Πώς νιώθουν αντίστοιχα οι γυναίκες;
- Υπάρχουν ομοιότητες ανάμεσα στις δύο κατηγορίες και ποιες;
- Ποια σχέση έχουν τα χαρακτηριστικά που αναζητούν οι συμμετέχοντες/ουσες στο άλλο φύλο με την πραγματικότητα και την πολυπλοκότητα της ανθρώπινης προσωπικότητας;
- Μπορεί ο/η καθένας/καθεμία μας να έχει όλα αυτά τα χαρακτηριστικά;
- Μπορούν οι προσδοκίες του άλλου φύλου να δημιουργήσουν προβλήματα (π.χ. αδυναμία των ανδρών να εκφράσουν τρυφερά συναισθήματα και αδυναμία των γυναικών να εκφράσουν το θυμό ή την αποφασιστικότητά τους κ.λπ.);

Στο παρακάτω περιστατικό η κόρη ετοιμάζεται για μια οικογενειακή συγκέντρωση. Βγαίνει από το δωμάτιό της φορώντας παντελόνια και πουκάμισο. Η μητέρα της φοράει φόρεμα.

Μητέρα: *Δεν το πιστεύω! Τι είναι αυτά που φόρεσες;*

Κόρη: *Τι συμβαίνει;*

Μητέρα: *Τι θα σκεφτούν οι άνθρωποι; Θα συναντήσεις γνωστούς μας ανθρώπους που έχεις να τους δεις κάτι χρόνια. Θα σκεφτούν ότι είσαι αγοροκόριτσο!*

Κόρη: *Μαμά! Δε με νοιάζει τι θα σκεφτούν! Δε θέλω να φορέσω φουστάνι σήμερα.*

Μητέρα: *Δε με νοιάζει τι σε νοιάζει! Αυτό που νοιάζει εμένα είναι ότι οι άνθρωποι αυτοί θα σκεφτούν ότι μεγάλωσα ένα αγοροκόριτσο. Πήγαινε στο δωμάτιό σου κι άλλαξε αμέσως! Αλήθεια, γιατί δεν μπορείς να φέρεσαι όπως πρέπει;*

Ερωτήματα για τη συζήτηση

- Τι μηνύματα παίρνει η κόρη για το πώς πρέπει να συμπεριφέρεται;
- Τι μηνύματα παίρνει η κόρη για τη σημασία της εξωτερικής της εμφάνισης;
- Τι μηνύματα παίρνει η κόρη για την αξία της γνώμης των άλλων ανθρώπων σε σχέση με τη δική της;
- Πού νομίζετε ότι η μητέρα έμαθε αυτά που υποστηρίζει;
- Πώς υποτίθεται ότι πρέπει να συμπεριφέρεται ένα «καλό» κορίτσι;

Σκοπός

Αντικειμενικός σκοπός της άσκησης είναι να γίνει κατανοητός ο συσχετισμός ανάμεσα στην κατανομή των οικιακών εργασιών στο πλαίσιο της οικογένειας και στις εκπαιδευτικές- επαγγελματικές φιλοδοξίες και επιλογές.

Στόχος

Η κατανόηση των θετικών και αρνητικών επιδράσεων των κοινωνικών στερεοτύπων στις εκπαιδευτικές-επαγγελματικές επιλογές γυναικών και ανδρών, καθώς και η κατανόηση των προσδοκιών της κοινωνίας με βάση τους κοινωνικούς ρόλους των φύλων.

Προβληματική της άσκησης

Η κατανομή των οικιακών εργασιών ανάμεσα στα μέλη της οικογένειας με βάση το φύλο αντανακλά και διαιωνίζει σημαντικά λανθάνοντα μηνύματα για τις επιλογές των ρόλων των φύλων και των επαγγελμάτων. Με την ανάλυση των οικιακών εργασιών, οι συμμετέχοντες/ουσες καλούνται να κατανοήσουν τους συγκεκριμένους ρόλους που αναλαμβάνουν τα μέλη της οικογένειάς τους. Είναι σημαντικό να τονίσουμε πιθανές επαγγελματικές φιλοδοξίες των μελών της ομάδας ως αποτέλεσμα των ρόλων και των ευθυνών που προσδιορίζονται ή/και επιβάλλονται στο πλαίσιο της οικογενειακής ζωής. Η συμμετοχή μελών μονογονεϊκών οικογενειών ή ομάδων μειονοτήτων σε αυτή την άσκηση ενισχύει την κατανόηση των διαφορετικών προβλημάτων και καταστάσεων που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες και οι άνδρες στη σύγχρονη κοινωνία.

Οδηγίες

1. Εξηγήστε τον αντικειμενικό σκοπό και το στόχο της άσκησης.
2. Μοιράστε αντίγραφα του πίνακα με τις οικιακές εργασίες και πείτε: «Σε αυτή τη φωτοτυπία υπάρχουν πολλές δουλειές του σπιτιού που κάποιο μέλος της οικογένειας κάνει τις περισσότερες φορές. Βάλτε ένα “X” κάτω από το μέλος της οικογένειας που κάποιο μέλος της οικογένειας κάνει συχνότερα τη συγκεκριμένη δουλειά. Μερικές από τις δουλειές μπορεί να μην είναι κατάλληλες για σας. Σε αυτές τις περιπτώσεις απαντήστε όπως πιστεύετε ότι θα έπρεπε να γίνονται». (Δώστε 15 λεπτά για τη συμπλήρωση της φωτοτυπίας).
3. Αφού συμπληρωθεί η φωτοτυπία, χωρίστε τους συμμετέχοντες/ουσες σε ομάδες των πέντε ή έξι ατόμων. Επιλέξτε κάποιον/α που θα γράφει και κάποιον/α συντονιστή/στρια σε κάθε ομάδα. Κάθε υποομάδα πρέπει να καταμετρήσει τις απαντήσεις.
4. Επιλέξτε τις απαντήσεις με τη μεγαλύτερη ασυμφωνία και συζητήστε τα ακόλουθα:
 - Για ποιους λόγους οι γυναίκες και οι άνδρες κάνουν κυρίως ή κατ’ αποκλειστικότητα ορισμένες δουλειές;
 - Τι μηνύματα μεταφέρονται στους/στις συμμετέχοντες/ουσες για τους ρόλους και τα στερεότυπα των φύλων;
 - Οι άνθρωποι υποθέτουν συχνά ότι μια οικογένεια πρέπει να έχει δυο γονείς. Τι συμβαίνει όμως με τις μονογονεϊκές οικογένειες; Συζητήστε με τα μέλη της ομάδας τις νέες μορφές οικογενειακής δομής που εμφανίζονται στις σύγχρονες κοινωνίες.
 - Με ποιους τρόπους το γεγονός ότι κάποιος/α ανήκει σε μια μειονοτική ομάδα επηρεάζει τις απαντήσεις του/της;
 - Συζητήστε για τις αλλαγές που θα μπορούσαν να γίνουν στην οικογένεια με στόχο μια δικαιότερη κατανομή των οικιακών εργασιών και υποχρεώσεων.
 - Συζητήστε τον τρόπο λήψης των αποφάσεων σχετικά με τις υποχρεώσεις όλων των μελών της οικογένειας.

ΟΙΚΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ				
		Άνδρας Σύζυγος-Γιος	Γυναίκα Σύζυγος-Κόρη	Άλλοι
1	Ετοιμάζει το πρωινό			
2	Στρώνει τα κρεβάτια			
3	Βγάζει έξω τα σκουπίδια			
4	Πλένει τα πιάτα			
5	Πλένει τα ρούχα			
6	Σιδερώνει			
7	Πηγαίνει τα παιδιά με το αυτοκίνητο στο σχολείο			
8	Κάνει τα ψώνια			
9	Κανονίζει τα ραντεβού των παιδιών με το γιατρό/οδοντίατρο			
10	Πληρώνει τους λογαριασμούς			
11	Υπολογίζει το φόρο εισοδήματος			
12	Πλένει το αυτοκίνητο			
13	Ετοιμάζει το δείπνο			
14	Βάζει ηλεκτρική σκούπα			
15	Βάφει το εσωτερικό του σπιτιού			
16	Βάφει το εξωτερικό μέρος του σπιτιού			
17	Κλαδεύει τα φυτά			
18	Περιποιείται τον κήπο			
19	Αγοράζει ρούχα για τα παιδιά			
20	Οδηγεί το αυτοκίνητο στις οικογενειακές εκδρομές			
21	Κάνει μικρές επιδιορθώσεις (π.χ. ηλεκτρικές, μηχανικές)			
22	Αποφασίζει για το μενού			
23	Πηγαίνει το παιδί στο γιατρό/οδοντίατρο			
24	Καλεί νταντάδες			
25	Φυτεύει λουλούδια			
26	Καθαρίζει το τραπέζι			
27	Πηγαίνει σε συγκεντρώσεις γονέων δασκάλων			

Σκοπός

Κατανόηση των τρόπων με τους οποίους η οικογένεια και το περιβάλλον ασκούν επιδράσεις στις εκπαιδευτικές-επαγγελματικές φιλοδοξίες, προσδοκίες και επιλογές κοριτσιών και αγοριών.

Στόχος

Να συνδέσουν οι εκπαιδευτικοί τον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβάνονται τα στερεότυπα του φύλου με το δικό τους οικογενειακό υπόβαθρο και τα δικά τους πρότυπα οικογενειακής επικοινωνίας.

Σημείωση προς τον/την Υπεύθυνο/η

Υπάρχουν κάποιες ομάδες ή άτομα που ίσως να μην αισθάνονται άνετα να συζητήσουν για την οικογένεια ή την προσωπική τους ιστορία. Δείξτε ευαισθησία σε αυτή την περίπτωση και ζητήστε τους να «αποκαλύψουν» μόνο ό,τι επιθυμούν να κοινοποιήσουν στην ομάδα.

Παρόλο που γενικά τα επαγγέλματα δεν «κληροδοτούνται» πλέον από τον πατέρα στο γιο και από τη μητέρα στην κόρη, τα στοιχεία δείχνουν ότι οι επαγγελματικές φιλοδοξίες και αξίες μεταβιβάζονται από τη μια γενιά στην επόμενη. Η παρούσα δραστηριότητα θα βοηθήσει τα μέλη της ομάδας να αντιληφθούν τα επαγγελματικά «μηνύματα» που έχουν λάβει. Η συζήτηση που μπορεί να προκύψει είναι πολύ σημαντική για τις επιπτώσεις της μεταφοράς επαγγελματικών φιλοδοξιών και αξιών από τη μια γενιά στην επόμενη.

Οδηγίες

1. Εξηγήστε το σκοπό και το στόχο της δραστηριότητας.
2. Ζητήστε από τα μέλη της ομάδας να απαντήσουν στα παρακάτω ερωτήματα:
 - Ποιο είναι το συνηθέστερο επάγγελμα στην οικογένειά σου (από όσο γνωρίζεις);
 - Ποιο είναι το συνηθέστερο επάγγελμα από την πλευρά του πατέρα σου; Της μητέρας σου;
 - Ποιο είναι το συνηθέστερο επάγγελμα για τους άνδρες της οικογένειάς σου; Για τις γυναίκες;
 - Παρατηρείς κάποιο πρότυπο στις επαγγελματικές επιλογές της οικογένειάς σου;
 - Οι δικές σου επαγγελματικές φιλοδοξίες έχουν κάποια σχέση με τα επαγγελματικά πρότυπα της οικογένειάς σου; Με ποιο τρόπο;
 - Θεωρείς ότι το πρότυπο των επαγγελματικών επιλογών της οικογένειάς σου επηρεάζει τις επιλογές των παιδιών σου; Με ποιο τρόπο;
 - Ποιοι άλλοι παράγοντες μέσα στην οικογένειά σου σε έχουν επηρεάσει; Για παράδειγμα, η οικονομική τάξη, το οικογενειακό ενδιαφέρον, οι οικογενειακοί φίλοι, η στάση των γονέων, θρησκευτικές παραδόσεις, κάποια ξεχωριστά οικογενειακά γεγονότα, τα μέρη που έζησες κ.λπ.
 - Τι σήμαινε να είσαι αγόρι/κορίτσι στην οικογένειά σου; Διαφέρει η οικογένειά σου από άλλες οικογένειες; Από άλλες φυλές; Από άλλες κοινωνικές τάξεις; Από άλλες εθνικότητες;
 - Τι είδους ρόλους είχαν η μητέρα και ο πατέρας στην οικογένειά σου; Στην ανατροφή των παιδιών; Στο μαγείρεμα; Στις εξωτερικές δουλειές;
 - Σε ποιο βαθμό έχουν επηρεάσει οι ρόλοι που παρατήρησες στην οικογένειά σου τις δικές σου προσδοκίες και στάσεις για τους ρόλους ζωής;
3. Ακολουθεί συζήτηση και σύγκριση των απόψεων των μελών.

Σκοπός

Η αναγνώριση των θετικών και αρνητικών επιδράσεων των κοινωνικών στερεοτύπων των φύλων στις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές ευκαιρίες.

Στόχος

Η καταγραφή παραδοσιακών και σύγχρονων οικογενειακών προτύπων και η ανακάλυψη των τρόπων με τους οποίους επηρεάζουν τους κοινωνικούς ρόλους των φύλων.

Σημείωση για τον/την Υπεύθυνο/η

Αρκετοί άνθρωποι εξακολουθούν να πιστεύουν ότι οι επαγγελματικές επιλογές τους δεν έχουν καμία σχέση με τις οικογενειακές/προσωπικές επιλογές τους. Στις μέρες μας, όμως, η κοινωνία αποδέχεται ολοένα και περισσότερο τη σχέση που υπάρχει ανάμεσα στην εργασία και στην οικογένεια τόσο για τις γυναίκες όσο και για τους άνδρες. Παρόλο που το παραδοσιακό πρότυπο της πυρηνικής οικογένειας (η μητέρα στο σπίτι και ο πατέρας στη δουλειά) επικράτησε για πολλά χρόνια και στην ελληνική κοινωνία, σήμερα ο συνδυασμός οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής αποτελεί μια πραγματικότητα για την πλειονότητα των ανδρών και των γυναικών. Έτσι, η οικογενειακή δομή στην οποία εργάζονται και οι δύο γονείς τείνει να γίνει το κυρίαρχο πρότυπο. Μερικά από τα νέα πρότυπα οικογενειακής ζωής αναφέρονται παρακάτω.

Διεξαγωγή της άσκησης

Εξηγούμε το σκοπό και το στόχο της άσκησης και δίνουμε στους/στις συμμετέχοντες/ουσες τον παρακάτω πίνακα:

ΜΟΡΦΕΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Παραδοσιακή πυρηνική οικογένεια	Δύο σύζυγοι με παιδιά, όπου η μητέρα δουλεύει στο σπίτι και ο πατέρας εκτός σπιτιού.
Εργαζόμενα ζευγάρια	Οι δύο σύζυγοι εργάζονται εκτός σπιτιού. Μπορεί να έχουν παιδιά, μπορεί όχι. Η καριέρα του καθενός απαιτεί συχνά πολύ χρόνο και προετοιμασία.
Μονογονεϊκή οικογένεια	Ένα πρόσωπο (συνήθως η μητέρα) συνδυάζει την επαγγελματική δραστηριότητα με την ανατροφή των παιδιών και την ευθύνη του σπιτιού. Αυτό μπορεί να οφείλεται σε προσωπική επιλογή, σε διαζύγιο ή σε χηρεία.
Το μοντέλο αντιστροφής των όρων	Ο σύζυγος μένει στο σπίτι και κάνει τις οικιακές εργασίες. Η σύζυγος εργάζεται εκτός σπιτιού.
Εναλλακτικά μοντέλα	Δύο ή περισσότερα άτομα δοκιμάζουν εναλλακτικά μοντέλα, όπως η συγκατοίκηση, η κοινοβιακή ζωή και οι εκτεταμένες οικογένειες, όπου αναπτύσσονται νέες μορφές διαπροσωπικών και οικονομικών σχέσεων.
Μοντέλο ανεργίας	Ο ένας από τους συζύγους ή και οι δύο βρίσκονται στην ανεργία επειδή δεν υπάρχουν θέσεις εργασίας.
Έγγαμοι χωρίς παιδιά	Εργαζόμενα ή μη εργαζόμενα ζευγάρια που δεν έχουν παιδιά.
Μεικτές οικογένειες	Δύο διαζευγμένοι γονείς παντρεύονται και ενώνουν τις οικογένειές τους. Προκύπτει έτσι μια νέα μορφή οικογένειας, που περιλαμβάνει τους δύο συζύγους, τα παιδιά από τον προηγούμενο γάμο τους και ενδεχομένως τα δικά τους παιδιά.

Στη συνέχεια, τα μέλη της ομάδας καλούνται να πουν εάν γνωρίζουν ανθρώπους ή εάν τα ίδια ζουν σύμφωνα με κάποιο από τα παραπάνω μοντέλα. Είναι απαραίτητη η διεξαγωγή της συζήτησης με μεγάλη ευαισθησία για όσους/όσες ανήκουν σε ένα από τα μη παραδοσιακά οικογενειακά σχήματα.

Ερωτήματα για τη συζήτηση

- Ποια είναι τα πλεονεκτήματα και ποια τα μειονεκτήματα του κάθε μοντέλου;
- Ποιοι παράγοντες επηρεάζουν τις επιλογές των ατόμων;
- Τι είδους προβλήματα, αλλά και οφέλη μπορούν να προκύψουν από κάθε μοντέλο;
- Τι ρόλο παίζει η φυλή, η κοινωνική τάξη, η ηλικία ή κάποια αναπηρία στο μοντέλο εργασίας/οικογένειας στο οποίο ανήκεις;

Δίνουμε το παρακάτω κείμενο:

Η Αγγελική μένει σε μια μικρή επαρχιακή πόλη, είναι 42 ετών και αρκετά καλοβαλμένη. Τα τελευταία οκτώ χρόνια είναι χήρα και έχει μια κόρη 13 ετών. Έχει τελειώσει τη Νομική, αλλά δεν άσκησε ποτέ της κάποιο επάγγελμα. Αυτή και η κόρη της ζουν από την ασφάλεια και τη σύνταξη του συζύγου της. Η κοινωνική της ζωή είναι μηδαμινή, αφού έχει αποφασίσει να αφιερωθεί στην ανατροφή της κόρης της.

Το τελευταίο διάστημα η Αγγελική δέχεται διακριτικές πιέσεις από δύο διαφορετικούς άνδρες για να ασχοληθεί με δραστηριότητες που αφορούν τα κοινά. Το ενδιαφέρον τους αφορά στην ίδια ως γυναίκα, αλλά και στο οικογενειακό όνομα που φέρει. Και οι δύο είναι αξιόλογοι και ασχολούνται, από πολύ καιρό, ο ένας με τα δημοτικά δρώμενα και ο άλλος με την τοπική πολιτιστική δράση.

Η Αγγελική βρίσκεται για πρώτη φορά αντιμέτωπη με τη λήψη αποφάσεων που θα πρέπει σύντομα να κοινοποιήσει.

Έτσι λοιπόν...

Συνεχίστε την ιστορία.

ΕΝΟΤΗΤΑ ΙΙΙ

**Φύλο και Δραστηριότητες
του Ελεύθερου Χρόνου**

Στόχοι

- ▶ Να συνειδητοποιήσουμε ότι πολλές από τις επιλογές μας υπαγορεύονται από τα κυρίαρχα παραδοσιακά πρότυπα.
- ▶ Να καταλάβουμε πώς κατασκευάζονται οι γυναικείοι και ανδρικοί ρόλοι ανάλογα με τις κυρίαρχες αξίες.
- ▶ Να επιχειρήσουμε την τροποποίηση αντιλήψεων και στάσεων.

Προβληματική της άσκησης

Οι δραστηριότητες του ελεύθερου χρόνου (αθλητισμός, αναψυχή, κοινωνικότητα κ.ά.) προσδιορίζονται εν μέρει από τους παραδοσιακούς κοινωνικούς ρόλους των φύλων. Η διαχείριση του ελεύθερου χρόνου, η επιλογή δραστηριοτήτων και χώρων διάθεσης του χρόνου δεν είναι ταυτόσημοι για τα δύο φύλα. Υπάρχουν πράγματι γυναικείες και ανδρικές δραστηριότητες του ελεύθερου χρόνου; Υπάρχουν διακριτές αθλητικές δραστηριότητες ανάλογα με το φύλο; Έχουν οι άνδρες και οι γυναίκες ισότιμη πρόσβαση στους χώρους αναψυχής; Πού οφείλονται και πώς διατηρούνται οι διακρίσεις; Γιατί δεν επιλέγουμε δραστηριότητες και χώρους ανάλογα με την προσωπική μας επιθυμία και αισθητική, και ανεξάρτητα από το φύλο στο οποίο ανήκουμε;

Οδηγίες

- Σε πρώτη φάση, κάθε μέλος της ομάδας σημειώνει σε ένα χαρτί πέντε δραστηριότητες του ελεύθερου χρόνου.
- Σε δεύτερη φάση, και με τη βοήθεια των επιμορφωτών/τριών τα μέλη της ομάδας ταξινομούν τις δραστηριότητες που έχουν καταγράψει στον πίνακα που ακολουθεί.

Ταξινόμηση δραστηριοτήτων ελεύθερου χρόνου		
Δραστηριότητες ανδρών	Δραστηριότητες γυναικών	Δραστηριότητες κοινές στα δύο φύλα

Στη συνέχεια συζητάμε:

- Ποιες είναι οι συνηθεις προτιμήσεις ανδρών και γυναικών;
- Πού οφείλονται οι παρατηρούμενες διαφορές;
- Υπάρχουν δραστηριότητες που επιλέγονται αυθόρμητα και άλλες που επιβάλλονται από την οικογένεια, την εργασία, το κοινωνικό περιβάλλον;

Τα μέλη της ομάδας δημιουργούν έναν πίνακα, στον οποίο καταγράφουν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των δραστηριοτήτων του ελεύθερου χρόνου σε συνάρτηση με το φύλο (π.χ. χειρωνακτικές δραστηριότητες, πνευματικές, πολιτιστικές, επιστημονικές, αθλητικές, ομαδικές ή ατομικές κ.ά.).

Χαρακτηριστικά δραστηριοτήτων ελεύθερου χρόνου	
Χαρακτηριστικά δραστηριοτήτων γυναικών	Χαρακτηριστικά δραστηριοτήτων ανδρών

Συζητάμε με τα μέλη της ομάδας:

- Τις παρατηρήσεις και διαπιστώσεις τους.
- Την κριτική που μπορούν να αναπτύξουν.
- Τις δυσκολίες που, ενδεχομένως συναντούν ως γυναίκες ή ως άντρες κατά την επιλογή και άσκηση μιας δραστηριότητας.

Σκοπός

Σκοπός της άσκησης είναι η αποκωδικοποίηση των σεξιστικών αναπαραστάσεων των φύλων στον καθημερινό ή περιοδικό Τύπο ή και στην τηλεόραση με βάση τις αθλητικές επιδόσεις των φύλων.

Προβληματική της άσκησης

Ο αθλητισμός, σε επαγγελματικό και ερασιτεχνικό επίπεδο, εξακολουθεί να αναπαράγει διακρίσεις με βάση το φύλο. Έτσι, μολονότι ο αριθμός των γυναικών που ασχολείται με αθλητικές δραστηριότητες έχει αυξηθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια, οι αθλητικές επιδόσεις των γυναικών εξακολουθούν να αναγνωρίζονται και να προβάλλονται λιγότερο από τις αντίστοιχες των ανδρών.

Προτεινόμενο υλικό

- Άρθρα του καθημερινού και περιοδικού Τύπου.
- Τηλεοπτικές (ή ραδιοφωνικές) εκπομπές.

Υλοποίηση της άσκησης

Ζητάμε από τα μέλη της ομάδας να συμπληρώσουν τον παρακάτω πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΑΡΘΡΟΥ Η ΕΚΠΟΜΠΗΣ

Σωματικά χαρακτηριστικά της αθλήτριας		Ψυχολογικά χαρακτηριστικά της αθλήτριας	
Θετικά	Αρνητικά	Θετικά	Αρνητικά
Αξιοποίηση του θέματος		Υποτίμηση του θέματος	

Ερωτήματα για τη συζήτηση

- Πώς παρουσιάζονται οι γυναίκες αθλήτριες;
- Ποια είναι τα φανερά και ποια τα λανθάνοντα μηνύματα;
- Τι ίσχυε μέχρι πρόσφατα για τις γυναίκες και τον αθλητισμό;
- Τι ισχύει σήμερα; Υπάρχουν ακόμη αθλήματα που «απαγορεύονται» στις γυναίκες; Γιατί;

Συγκεντρώνουμε υλικό από διαφορετικές εφημερίδες ή περιοδικά σχετικά με τις αθλήτριες και σημειώνουμε το σχόλιό μας για κάθε έντυπο. Στη συνέχεια, επιχειρούμε συγκρίσεις και επισημαίνουμε τις ομοιότητες και τις διαφορές.

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΡΘΡΩΝ	
ΕΝΤΥΠΑ (ενδεικτικά)	ΣΧΟΛΙΟ
ΤΑ ΝΕΑ	
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ	
ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ	

Κατανομή και Διαχείριση του χρόνου

Σκοπός

Να ενημερωθούν οι εκπαιδευτικοί για τον τρόπο με τον οποίο οι κοινωνικές αξίες (πολιτιστικές, θρησκευτικές, φιλοσοφικές κ.ά.) προωθούν ή όχι την ισότητα των φύλων.

Στόχος

Να εντοπίσουν και να συζητήσουν τη σχέση ανάμεσα στα διάφορα συστήματα αξιών και στις προσδοκίες ρόλων ανάλογα με το φύλο.

Σημείωση προς τον/την Υπεύθυνο/η:

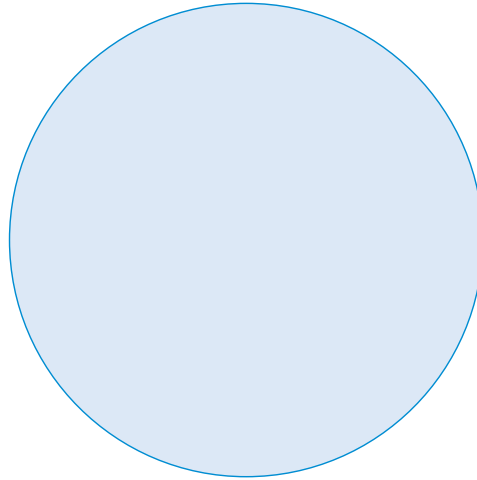
Υπάρχουν στοιχεία στη βιβλιογραφία του σχολικού-επαγγελματικού προσανατολισμού, που αποδεικνύουν ότι οι αξίες επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό τους σκοπούς, τους στόχους και τις επιλογές. Είναι, επίσης, γνωστό ότι οι επιλογές επαγγέλματος σχετίζονται με αξιακά συστήματα των κοινωνιών. Ένας τρόπος διερεύνησης των αξιών είναι η μελέτη της διαχείρισης του χρόνου μας.

Οδηγίες

1. Εξηγήστε το σκοπό και το στόχο της δραστηριότητας.
2. Μοιράστε το φύλλο εργασίας «Κατανομή και διαχείριση του χρόνου». Ζητήστε από τα μέλη της ομάδας να το συμπληρώσουν ατομικά.

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ

Υποθέστε ότι αυτός ο κύκλος αντιπροσωπεύει το συνολικό αριθμό ωρών μιας τυπικής εβδομάδας. Χωρίστε την «πίτα του χρόνου» σύμφωνα με τον τρόπο που ξοδεύετε το χρόνο σας: (α) δουλεύοντας μέσα στο σπίτι, (β) δουλεύοντας εκτός σπιτιού, (γ) μόνος/ η, (δ) με φίλους, (ε) δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου, κ.τ.λ.

Ερωτήματα για τη συζήτηση (ενδεικτικά)

- Πόσο χρόνο ξοδεύω, σε ποια δραστηριότητα;
- Ποιες προσωπικές ανάγκες και επιθυμίες προσπαθώ να καλύψω με τη χρήση του χρόνου μου;
- Σε ποιο βαθμό καλύπτονται αυτές οι ανάγκες και επιθυμίες;
- Ποιες αλλαγές θα επιθυμούσα να κάνω στη χρήση του χρόνου, ώστε να έχω περισσότερο χρόνο ή καλύτερη ποιότητα ζωής;
- Υπάρχουν διαφορές στον τρόπο με τον οποίο ξοδεύουν το χρόνο τους οι άνδρες και οι γυναίκες;
- Αλλάζουν οι χρήσεις του χρόνου, καθώς αλλάζουν οι κοινωνικοί ρόλοι των φύλων;
- Γιατί οι γυναίκες έχουν σταθερά σε όλες τις χώρες του κόσμου λιγότερο ελεύθερο χρόνο από τους άνδρες; Διεκδικούν σήμερα χρόνο για τον εαυτό τους; Και πώς;

ΕΝΟΤΗΤΑ IV

**Κοινωνικά Στερεότυπα των Φύλων
και Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας**

Ο Σεξισμός στη διαφήμιση

Στην άσκηση αυτή επιλέγουμε μια σειρά από έντυπες ή τηλεοπτικές διαφημίσεις και αναζητούμε τα σεξιστικά στερεότυπα.

Ερωτήματα για τη συζήτηση

- Το άτομο που πρωταγωνιστεί στη συγκεκριμένη διαφήμιση παρουσιάζεται ως αντικείμενο κτήσης, κατάκτησης, κυριαρχίας, χρήσης ή ελέγχου;
- Η δράση και οι κοινωνικοί ρόλοι, όπως παρουσιάζονται, αντιπροσωπεύουν μόνο το ένα φύλο;
- Οι συμπεριφορές υποτιμούνται ή υπερεκτιμούνται ανάλογα με το φύλο του προσώπου που προβάλλεται;
- Ποια είναι τα κυρίαρχα στερεότυπα; Υπάρχουν άλλα και ποια;

Πιθανές προεκτάσεις

Την άσκηση αυτή θα μπορούσε να ακολουθήσει μια συλλογική εργασία των μελών της ομάδας με στόχο την τροποποίηση των σεξιστικών στερεοτύπων στις διαφημίσεις.

Ανάλυση κινηματογραφικής ταινίας

Αντικειμενικός σκοπός της άσκησης είναι να αναγνωρίσουν οι εκπαιδευτικοί τα στερεότυπα των φύλων που προβάλλονται συνήθως από τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας, τόσο ως προς την εξωτερική εμφάνιση ανδρών και γυναικών όσο και ως προς την προσωπικότητα.

Οδηγίες

Επιλέγουμε μια σεκάνς σύντομης διάρκειας από μια κινηματογραφική ταινία και την καταγράφουμε σε βίντεο.

Πριν από την προβολή της ταινίας εξηγούμε το σκοπό της άσκησης. Κατά τη διάρκεια της προβολής προσέχουμε τις αντιδράσεις των θεατών. Μετά την προβολή ζητάμε από τα μέλη της ομάδας να σημειώσουν στον πίνακα που ακολουθεί:

- Τα εξωτερικά (φυσικά) χαρακτηριστικά των φύλων που προβάλλονται περισσότερο (π.χ. δύναμη, λεπτότητα, ζωντάνια κ.ά.).
- Τα ψυχολογικά χαρακτηριστικά (π.χ. ευαισθησία, λογική, συναισθήματα, εξάρτηση ή ανεξαρτησία κ.ά.).

		Φυσικά στερεότυπα		Ψυχολογικά στερεότυπα		Σύνολο
		Ποιοτικά	Ποσοτικά	Ποιοτικά	Ποσοτικά	
Εικόνες	Άνδρες					
	Γυναίκες					
Κείμενο	Άντρες					
	Γυναίκες					

Μετά τη συμπλήρωση του πίνακα ακολουθεί συζήτηση για τα στερεότυπα των φύλων που προβάλλονται από τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας.

Σκοπός

Οι εκπαιδευτικοί συνειδητοποιούν τους τρόπους με τους οποίους μπορούν να συμβάλουν στην άρση των στερεοτύπων, αρχικά όσον αφορά στη δική τους στάση και συμπεριφορά και αργότερα όσον αφορά στη συμπεριφορά των συναδέλφων και των μαθητών/τριών τους.

Στόχος

Να βοηθηθούν οι εκπαιδευτικοί να προσδιορίσουν τα στερεότυπα που υπάρχουν να κατανοήσουν πώς αυτά δημιουργήθηκαν, αναπαράγονται και διαμορφώνουν συγκεκριμένες αντιλήψεις υπέρ των διακρίσεων σε όλους/ες, άνδρες και γυναίκες, αγόρια και κορίτσια, ανεξαρτήτως ηλικίας.

Σημείωση προς τον/την Υπεύθυνο/η

Αυτή η δραστηριότητα μπορεί να διαφοροποιηθεί ανάλογα με το φύλο και την ηλικία των εκπαιδευτικών που συμμετέχουν.

Οδηγίες

Χρησιμοποιώντας περιοδικά, εφημερίδες, διαφημιστικά έντυπα, καταλόγους καταστημάτων κ.λπ., ο/η επιμορφωτής/τρια παρακινεί τους/τις εκπαιδευτικούς να επιλέξουν τα αντικείμενα εκείνα τα οποία θα μπορούσαν να αποτελέσουν έναν κατάλογο δώρων.

Όταν οι εκπαιδευτικοί ολοκληρώσουν την επιλογή των δώρων και τα καταγράψουν (όχι πάνω από 20 είδη δώρων), δημιουργούν ομάδες των πέντε ατόμων και συζητούν τις απαντήσεις που δίνουν στις ερωτήσεις που ακολουθούν:

- Ποιο από τα δώρα που υπάρχουν στον κατάλογο θα ήθελες για τον εαυτό σου;
- Ποιο από τα δώρα που υπάρχουν στον κατάλογο θα χάριζες:
 - στο σύζυγο ή τη σύζυγό σου.
 - στο σύντροφο ή τη σύντροφό σου.
 - στον πατέρα ή τη μητέρα σου.
 - στο γιο ή την κόρη σου.
 - στον καλύτερο φίλο ή την καλύτερη φίλη σου.

Ακολουθεί συζήτηση όλων των εκπαιδευτικών με βάση τις επιλογές των μελών των επιμέρους ομάδων.

Στόχος

Η επικέντρωση στα στερεότυπα για τα φύλα, όπως αυτά αποτυπώνονται μέσα από τη γλώσσα.

Διάρκεια

10 λεπτά για το παιχνίδι και 20 λεπτά + για τη συζήτηση με όλη την ομάδα.

Υλικά

Μια σελίδα με αυτοκόλλητες ετικέτες, στις οποίες είναι γραμμένη μια σειρά από επίθετα που χρησιμοποιούνται στεροτυπικά για τους άνδρες και τις γυναίκες.

Διαδικασία

Κολλάτε στο χέρι κάθε μέλους της ομάδας μια αυτοκόλλητη ετικέτα και του ζητάτε να μη δει κανείς άλλος ό,τι αναγράφεται σε αυτή.

Δίνετε οδηγίες ως εξής:

- α.** Σε αυτούς/ές που θα κολλήσουν: *«Κοιτάξτε γύρω στην ομάδα και διαλέξτε ένα πρόσωπο στο οποίο νομίζετε ότι ταιριάζει περισσότερο ο χαρακτηρισμός που έχετε στα χέρια σας. Προσπαθήστε να μην αφήσετε να σας δει το πρόσωπο του οποίου την πλάτη θα κολλήσετε την ετικέτα».*
- β.** Σε αυτούς/ές που τους έχουν κολλήσει ετικέτες: *«Μην κοιτάτε ακόμη τις ετικέτες που είναι κολλημένες στην πλάτη σας».*

Όταν τελειώσει το παιχνίδι, αρχίζει η συζήτηση:

- Ποιοι πήραν ετικέτες με χαρακτηρισμούς στερεοτυπικά γυναικείου και ανδρικού; Συζητήστε τον τρόπο με τον οποίο η γλώσσα μας λειτουργεί συχνά σε ένα πλαίσιο συγκαλυμμένου σεξισμού.
- Γιατί μερικοί/ές συγκέντρωσαν πολλά αυτοκόλλητα, ενώ άλλοι/ες λίγα ή και κανένα; (Μερικές φορές συμβαίνει κι αυτό.). Οι εξωστρεφείς και τα «εύκολα θύματα» συγκεντρώνουν συνήθως τους περισσότερους χαρακτηρισμούς. Αντίθετα, τα ήσυχα και χαμηλών τόνων άτομα δέχονται τους λιγότερους. Κάντε έναν παραλληλισμό με το χρόνο στον οποίο επικεντρώνουν την προσοχή τους οι δάσκαλοι στα παιδιά ή τα φύλα στην τάξη.
- Αν το παιχνίδι παιζόταν στην τάξη: Θα στενοχωριόνταν μερικά παιδιά που δε θα «κέρδιζαν» κανένα αυτοκόλλητο; Συζητήστε τρόπους προσαρμογής του παιχνιδιού, με στόχο την αποφυγή ενός τέτοιου προβλήματος. Για παράδειγμα, θα μπορούσε να δοθεί ως οδηγία το να μην έχει κανείς/καμία περισσότερα από ένα αυτοκόλλητα στην πλάτη του.

ΑΞΙΑΓΑΠΗΤΟΣ/Η	ΤΡΥΦΕΡΟΣ/Η	ΟΜΟΡΦΟΣ/Η
ΕΠΙΘΕΤΙΚΟΣ/Η	ΕΥΓΕΝΙΚΟΣ/Η	ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΣ/Η
ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΟΣ/Η	ΖΕΣΤΟΣ/Η	ΚΑΛΟΣ/Η ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΑΣ
ΣΚΛΗΡΟΣ/Η	ΑΥΤΑΡΧΙΚΟΣ/Η	ΧΑΡΙΤΩΜΕΝΟΣ/Η

ΣΤΟΡΓΙΚΟΣ/Η	ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΣ/Η	ΔΥΝΑΤΟΣ/Η
ΜΕ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΣ/Α	ΜΕ ΑΥΤΟΠΕΠΟΙΘΗΣΗ
ΓΛΥΚΟΣ/ΙΑ	ΝΤΡΟΠΑΛΟΣ/Η	ΚΟΜΨΟΣ/Η
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΣ/Η	ΠΕΤΥΧΗΜΕΝΟΣ/Η	ΠΑΘΗΤΙΚΟΣ/Η
ΑΠΟΤΟΜΟΣ/Η	ΠΡΑΟΣ/Α	ΗΓΕΤΙΚΟΣ/Η

